

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Hospodářská fakulta

Studijní program: 6202 – Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Pojišťovnictví

ÚVĚROVÉ POJIŠTĚNÍ POJIŠŤOVNY EGAP
Credit insurance of insurance – company EGAP

BP – PO – KPO – 2005 14

Mária Lesayová

Vedoucí bakalářské práce: Doc. Ing. Arnošt Böhm, CSc. KPO

Konzultant: Ing. Jan Beníšek KPO

Počet stran: 42

Počet příloh: 5

Datum odevzdání: 21. květen 2005

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury pod vedením vedoucího a konzultanta. Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 o právu autorském, zejména §60 (školní dílo) a §35 (o nevýdělečném užití díla k vnitřní potřebě školy).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé práce a prohlašuji, že souhlasím s případným užitím mé práce (prodej, zapůjčení apod.). Jsem si vědoma toho, že užití své bakalářské práce či poskytnutí licence k jejímu užití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů vynaložených univerzitou na vytvoření díla.

Po pěti letech si mohu tuto práci vyžádat v univerzitní knihovně TU v Liberci, kde je uložena, a tím výše uvedená omezení vůči mé osobě končí.

V Liberci dne 21. května 2005

.....

Mária Lesayová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu Doc. Ing. Arnoštovi Böhmovi, CSc. a panu Ing. Janu Beníškovi za jejich odborné vedení. Dále bych ráda poděkovala přátelům a rodičům, kteří mě v mém úsilí podporovali a podporují.

RESUMÉ

Hlavní cíl mé bakalářské práce je seznámení se s firmou EGAP, a. s. a její podrobný popis.

V první části bakalářské práce se věnuji základní charakteristice firmy EGAP, státní podpoře vývozu, novelizaci zákona o státní podpoře vývozu a historii společnosti EGAP.

Druhá část se zabývá popisem jednotlivých produktů úvěrového pojištění pojišťovny EGAP a jejich stručnou charakteristikou.

V další části jsem se zaměřila na celkové výsledky pojišťovny dosažené v roce 2003 a 2004.

Čtvrtá část obsahuje změny v pojištění a financování českého vývozu po vstupu ČR do EU.

Pátá část se věnuje mezinárodní spolupráci společnosti s jinými organizacemi podporujícími export, jako jsou např. Bernská unie a Konsensus OECD.

Šestá část se zabývá konkurencí v oblasti pojišťování vývozních úvěrů.

Závěrečná sedmá část podává informace o konkrétním postupu při uzavření smlouvy mezi společností EGAP a jejím klientem.

SUMMARY

The main target of my bachelor work is introducing with EGAP and her detailed description.

The first part of my work deals with basic characteristics of insurance-company EGAP, state control of exports and history of EGAP.

The second part deals with descriptions of products of credit insurance and their short characteristics.

The next part deals with total results of insurance-company EGAP in 2003 and 2004.

The fourth part is describing changes in insurance and financing the czech export after entrance the Czech republic in the European union.

The fifth part deals with international cooperation.

The sixth part deals with competition in insurance of export credits.

Final part gives the informations about procedure of making a contract in EGAP.

OBSAH

Úvod.....	9
1. Historie a profil společnosti EGAP.....	10
1.1 Profil společnosti EGAP.....	10
1.2 Státní podpora vývozu.....	11
1.2.1 Třetí novela zákona č. 58/1995 Sb.	12
1.2.2 Vyhláška č. 29/2003 Sb.	13
1.3 Česká exportní banka.....	14
1.4 Historie společnosti EGAP.....	14
2. Struktura produktů úvěrového pojištění pojišťovny EGAP.....	17
2.1 Popis produktů.....	17
2.2 Stručná charakteristika produktů.....	18
3. Celkové výsledky EGAP v roce 2003 a 2004.....	22
4. Změny v pojištění a financování českého vývozu po vstupu ČR do EU.....	27
5. Mezinárodní spolupráce a společnosti podporující export.....	30
5.1 Bernská unie.....	30
5.2 Konsensus OECD.....	30
5.3 Spolupráce s jinými úvěrovými pojišťovnami.....	32
6. Konkurenti EGAPu v rámci jednotného evropského trhu.....	33
6.1 Pojišťovna ATRADIUS.....	33
6.2 Pojišťovna EULER HERMES ČESCOB.....	35
6.2.1 Pojištění úvěrů proti krátkodobému komerčnímu riziku.....	35
6.2.2 Celoobratové pojištění.....	37
7. Postup při pojišťování u společnosti EGAP.....	39
Závěr.....	40
Seznam literatury a použitých zdrojů.....	41
Přílohy.....	42

Seznam použitých zkratk:

EGAP	Exportní a garanční pojišťovací společnost
a. s.	akciová společnost
ČEB	Česká exportní banka
%	procento
§	paragraf
mld.	miliarda
mil.	milión
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
MMF	Mezinárodní měnový fond
RVHP	Rada vzájemné hospodářské pomoci
EOL	EGAP on-line, elektrická komunikace
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
MSP	malé a střední podniky
WTO	Světová obchodní organizace
násl.	následující
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
tzv.	takzvaný

Ú V O D

Změny struktury českého vývozu znamenají i jeho stále větší koncentraci na trhy Evropské unie. To se projevilo na obnovené dynamice růstu komerčního pojištění, a to jak pojištěného objemu pohledávek, tak i předepsaného pojistného, při výrazném poklesu škodovosti. I přes zesílenou konkurenci si EGAP nadále udržuje dominantní postavení na českém trhu komerčního úvěrového pojištění. Tak jak se vývoz stal jedním z významných elementů růstu HDP, výrazně se též zvýšil podíl úvěrového pojištění na růstu dynamiky vývozu.

Ve společnosti EGAP byla přijata řada opatření zaměřených na racionalizaci a úspory provozních nákladů a změny v organizační struktuře, s cílem zjednodušit řízení. Smyslem těchto opatření bylo především zlepšit orientaci práce všech zaměstnanců na poskytování optimálních služeb klientům. Významným aspektem v tomto směru bylo i zavedení přímé elektronické komunikace s EGAP (tzv. EOL) pro klienty komerčního pojištění a jejich napojení na databázi společnosti.

Dále se rozšířili formy mezinárodní spolupráce EGAP s partnerskými úvěrovými pojišťovnami. V rámci OECD pokračoval další proces zdokonalování podmínek pro poskytování vývozních úvěrů. Koncem roku 2003 bylo přijato nové znění Ujednání o oficiálně podporovaných úvěrech, tzv. Konsensus OECD, které tyto podmínky činí přehlednějšími.

Pro podporu mezinárodních projektů EGAP využívá možnost vzájemného zajišťování se zahraničními úvěrovými pojišťovnami. Rámcové zajistné smlouvy v oblasti pojištění se státní podporou představují nejvyšší formu spolupráce mezi úvěrovými pojišťovnami. Smlouvy umožňují, aby pojišťovna hlavního dodavatele vývozního projektu pojistila celý projekt, a partnerská pojišťovna ji zajistí v rozsahu subdodávek z vlastní země. Smlouva tedy zahrnuje možnost jak aktivního, tak pasivního zajištění. Tento způsob spolupráce zabezpečuje na jedné straně stejné podmínky pro všechny zúčastněné exportéry a na straně druhé snižuje nároky na pojistnou kapacitu zúčastněných úvěrových pojišťoven. Byly sjednány a podepsány smlouvy o vzájemném zajištění s partnerskými zahraničními pojišťovnami z Itálie (SACE) a Švýcarska (ERG).

1. HISTORIE A PROFIL SPOLEČNOSTI EGAP

1.1 Profil společnosti EGAP

Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. (EGAP) vznikla v červnu 1992 jako státní úvěrová pojišťovna se zaměřením na pojišťování vývozních úvěrů proti teritoriálním a komerčním rizikům spojeným s vývozem zboží a služeb z České republiky. Společnost EGAP se stala součástí systému státní podpory exportu a poskytuje pojišťovací služby všem vývozcům českého zboží bez rozdílu jejich velikosti, právní formy a objemu pojištěného vývozu. Kromě toho nabízí pojištění tuzemských pohledávek.

V souladu se zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, ve znění pozdějších předpisů, je EGAP akciovou společností plně vlastněnou státem. Česká republika svá akcionářská práva vykonává prostřednictvím ústředních orgánů státní správy (Ministerstvo financí ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Ministerstvo zemědělství ČR a Ministerstvo zahraničních věcí ČR). Rozhodující činností společnosti je pojišťování vývozních úvěrů proti vývozním úvěrovým rizikům tj. teritoriálním rizikům a kombinaci teritoriálních a tržně nezajistitelných komerčních rizik. Tento typ pojištění je realizován se státní podporou, která spočívá zejména v:

- *ručení státu za závazky EGAP vzniklé z pojistných smluv,*
- *z pojištění vývozních úvěrových rizik.*

Druhou oblastí činnosti EGAP je pojišťování proti krátkodobým komerčním rizikům nezaplacení v důsledku platební neschopnosti nebo platební nevůle domácího nebo zahraničního kupujícího. Toto pojištění provádí EGAP na vlastní účet na komerční bázi, se zajištěním prostřednictvím zajistitelských smluv s předními evropskými zajišťovny. Tato činnost je vyloučena z jakékoliv podpory státu.

EGAP dnes nabízí pojistné produkty v obdobné struktuře, rozsahu a kvalitě jako dlouhodobě působící zahraniční úvěrové pojišťovny. EGAP poskytuje deset základních typů pojištění v mnoha modifikacích a je schopen vyhovět i individuálním požadavkům vývozců a bankovních ústavů financujících vývoz. Kromě pojištění vývozních dodavatelských a odběratelských úvěrů proti komerčním a politickým rizikům, což jsou typické produkty úvěrových pojišťoven, EGAP nabízí rovněž pojištění úvěrů na předexportní financování výroby pro vývoz, pojištění investic českých

podniků v zahraničí, jakož i pojištění záruk vystavovaných bankami za české exportéry v souvislosti s přípravou a realizací exportních kontraktů.

1.2 Státní podpora vývozů

Smyslem státní podpory vývozů je zvýšení možností odbytu tuzemské výroby a tím podpora ekonomického růstu, přičemž pojišťování vývozu se státní podporou je jedním z významných nástrojů obchodní politiky.

Základními formami státní podpory exportu v oblasti pojišťování a financování vývozu podle zákona jsou:

- *pojištění vývozních úvěrů proti teritoriálním a dlouhodobým komerčním rizikům nezaplacení ze strany zahraničního kupujícího,*
- *financování vývozních úvěrů za zvýhodněných podmínek ve srovnání s podmínkami tržními, zejména z hlediska délky splatnosti úvěru a úrovně úrokových sazeb.*

Do kategorie státem podporovaných pojistitelů (v oblasti pojišťování vývozů) spadá v České republice v současnosti pouze Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. Speciálním zákonem týkajícím se pojišťování se státní podporou je Zákon č. 58/1995 Sb. o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, v platném znění, tedy včetně novel č. 60/1998 Sb., č. 188/1999 Sb. a č. 282/2002 Sb.

Jako podmínku pojištění se státní podporou uplatňují státní úvěrové pojišťovny **požadavek určitého minimálního podílu zboží domácího původu**. V rámci Evropské Unie však pravidla vytvářejí předpoklady pro podporu subdodávek z ostatních členských zemí. Pravidla platná v EU (Rozhodnutí rady 82/854) zavazují úvěrové pojišťovny členských zemí zahrnout subdodávky z jiných členských států EU do hodnoty vývozu až do výše 40 % pro vývozy menšího rozsahu a alespoň 30 % pro vývozy v hodnotě nad 10 mil. EUR.

Dochází k spolupráci státních úvěrových pojišťoven, které se dělí o platební riziko zahraničního kupujícího, a to formou soupojištění nebo zajištění.

Spolupráci úvěrových pojišťoven při vývozech obsahujících jednu nebo více subdodávek z jiných členských států EU podpořila Rada ES již v roce 1984 přijetím Směrnice č. 84/568, která stanoví způsob rozložení rizik mezi jednotlivé státy při projektech, na kterých se účastní jeden nebo více subdodavatelů z členských států EU, systémem zajištění části rizik pojišťovnou subdodavatele. Tato směrnice obsahuje i vzorovou zajištnou smlouvu, která se stala základem pro tento typ zajištění. Úvěrové pojišťovny začaly používat rámcové zajištné smlouvy, které umožní rychlý způsob uzavření pojistné smlouvy i při vývozním projektu s několika subdodávkami.

Mechanismus tohoto zajištění je jednoduchý: hlavní dodavatel pojistí celý projekt včetně zahraničních subdodávek u své pojišťovny a tato pojišťovna dojedná zajištění, podle kterého bude sdílet úvěrová rizika s pojišťovnou subdodavatele v poměru, ve kterém se tento subdodavatel účastní vývozního projektu. Státní rozpočty zemí obou vývozců – hlavního dodavatele i jeho subdodavatele nesou potom riziko pouze své části vývozu. Názorně, bude-li uzavřen vývozní kontrakt na výstavbu rafinerie ropy, kde je hlavním dodavatelem český vývozcce s 65% podílem na projektu a jeho subdodavatel je ze SRN, přičemž jeho podíl je 35 %, bude uzavřena jedna pojistná smlouva, a to mezi českým hlavním dodavatelem a EGAP. EGAP následně uzavře zajištnou smlouvu s německou úvěrovou pojišťovnou, ve které se tato zaváže převzít rizika ve výši 35 %. V případě pojistné události se vývozcce obrátí pouze na pojišťovnu, která s ním uzavřela pojistnou smlouvu a která vyplatí vzniklou škodu. Tato pojišťovna pokryje proporcionální část škody zajištěním poskytnutým úvěrovou pojišťovnou subdodavatele. V našem případě, kdyby došlo k pojistné události při výstavbě rafinerie ropy, vyplatí celou částku EGAP a následně obdrží 35 % z vyplacené částky od německé úvěrové pojišťovny. Celý proces je tak pro vývozcce poměrně jednoduchý a bez komplikovaných jednání. Smysl státní podpory – podpora vývozu domácí výroby – přitom zůstane zachován.

1.2.1 Třetí novela zákona č. 58/1995 Sb. – Zákon č. 282/2002 Sb.

Hlavním cílem novely zákona bylo sjednocení českého právního systému státní podpory vývozu s právním systémem EU. Jedná se hlavně o nové mezinárodní závazky České republiky v oblasti ochrany životního prostředí v rámci státní podpory vývozu. Za tímto účelem Ministerstvo životního prostředí určí odborníky, kteří budou schopni vypracovat posouzení vlivu vývozu na životní prostředí podle těchto mezinárodních závazků. Hodnocení vlivu na životní prostředí podléhají vývozy, u nichž se žádá o pojištění úvěrů se státní podporou s délkou splácení dva roky a více, podléhá mu taky pojištění investic do zahraničí.

Základním pravidlem je, že odpovědnost za ekologickou nezávadnost vývozního nebo investičního projektu spočívá vždy na **hlavním dodavateli**.

Na základě údajů vyplývajících z dotazníku zařadí EGAP příslušný vývoz do jedné z těchto kategorií:

- ***Kategorie A**, kam patří vývozní projekty, u nichž lze předpokládat značné negativní vlivy na životní prostředí a jejichž vlivy přesahují území, na kterém bude daný projekt realizován, zejména vývozní projekty.*
- ***Kategorie B**, kam patří vývozní projekty, u nichž je vliv na životní prostředí méně výrazný než u vývozů kategorie A, je místně ohraničený a není neodstranitelný.*
- ***Kategorie C**, kam patří vývozní projekty, u nichž je vliv na životní prostředí minimální nebo žádný.*

1.2.2 Vyhláška č. 29/2003 Sb.

Touto vyhláškou se mění vyhláška č.278/1998 Sb., k provedení zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou. Hlavním cílem vyhlášky byla změna způsobu předkládání žádosti o dotování ztrát a způsob úhrady dotací.

Žádost o poskytnutí dotace na úhradu ztrát ze státního rozpočtu se musí předložit při sestavování státního rozpočtu na příslušný rozpočtový rok. K žádosti se přikládá přehled o výši závazků, o užití finančních zdrojů, o splacení poskytnutých finančních zdrojů a o předpokládané potřebě získání finančních zdrojů.

Dotace na úhradu ztrát se poskytuje v průběhu roku zálohově ve čtvrtletních splátkách. Zálohové vyčíslení dotace na úhradu ztrát za čtvrté čtvrtletí exportní banka předkládá ministerstvu nejpozději do 10.ledna následujícího roku. Exportní banka finančně vypořádá poskytnuté dotace na úhradu ztrát za příslušný rok s ministerstvem podle zvláštního právního předpisu.

1.3 Česká exportní banka

Pro získávání finančních zdrojů je nezbytné obracet se na mezinárodní kapitálové trhy. V České republice je možnost získání dlouhodobých a levných finančních zdrojů od specializované bankovní instituce – České exportní banky, a.s., Praha.

ČEB je koncipována tak, aby svoji činnost vykonávala s minimálními náklady na svůj provoz. Vzhledem k tomu, že podmínkou poskytnutí finančních zdrojů je, aby byl vývozní úvěr pojištěn u EGAP, jsou veškerá aktiva banky řádně zajištěna a banka nebude muset vytvářet rezervy na riziková aktiva.

Činnost exportní banky se soustřeďuje na poskytování dlouhodobých úvěrů na financování exportu formou refinančních úvěrů bankám vývozců, resp. přímo vývozcům, přičemž zdroje pro svoji činnost si obstarává vydáváním dluhopisů především na mezinárodních peněžních a kapitálových trzích se státní zárukou.

1.4 Historie společnosti EGAP

Etapy rozvoje EGAP:

1. etapa - období let 1991-1992

Byla zahájena činnost EGAP spojená s jeho založením a utvářením základní filozofie fungování. EGAP začíná vytvářet základní marketingové strategie a pojistné produkty.

2. etapa - období let 1993-1995

Dále se rozvíjely služby na podporu vývozu v oblasti pojištění, mezinárodní spolupráce a vytváření potřebného legislativního rámce pro činnost EGAP. V tomto období došlo též k založení a vzniku ČEB, jako dceřiné společnosti EGAP, pro oblast zvýhodněného financování vývozních úvěrů. Toto období bylo završeno přijetím zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou.

3. etapa - období let 1995-1998

Dochází k dalšímu rozvoji činnosti EGAP na základě zákona č. 58/1995 Sb. Pojistné fondy EGAP pro pojišťování teritoriálních rizik definované tímto zákonem byly postupně doplňovány jednak ze státního rozpočtu, jednak ve stále větší míře z vlastních zdrojů EGAP, čímž se zvyšovala pojistná kapacita EGAP. Došlo k výraznému rozvoji obchodní činnosti jak v oblasti pojištění teritoriálních, tak krátkodobých komerčních rizik.

Došlo k výrazné změně makroekonomického prostředí, které se stalo pro exportéry podstatně náročnějším. Zvýšila se náročnost na konkurenceschopnost českých exportérů, proto se v tomto období dále zvyšoval význam úvěrového pojištění pro zabezpečení konkurenceschopných podmínek financování vývozu. V souvislosti se zvyšováním objemu pojištění dochází od roku 1997 k růstu hrozeb pojistných událostí. Rok 1997 a začátek roku 1998 byly spojeny s aktivní účastí EGAP na přípravě novely zákona č. 58/1995 Sb., která byla vedena snahou vyhovět mj. zvýšené poptávce exportérů po rozšíření komplexnosti státní podpory exportu. Návrh této novely byl schválen v březnu 1998. Tak vznikla pro EGAP možnost provozovat některé nové typy pojištění spojené především s financováním výroby pro vývoz, se zárukami nezbytnými pro účast českých vývozců v mezinárodních tendrech a dále pojišťováním investic českých právnických osob v zahraničí. EGAP se stal významnou součástí finančního systému v ČR.

4. etapa období let 1999-2001

České firmy se postupně dostávaly z dlouhodobé recese a jejich exportní výkonnost rostla i v souvislosti s dokončováním privatizace spojeného s jejich potřebným kapitálovým vybavením.

Zároveň byl však počátek této 4. etapy poznamenán razantním nárůstem pojistných událostí vyplývajících převážně z dříve uzavřených pojistných smluv. Tato situace byla důsledkem celosvětové ekonomické deprese počínající v letech 1996-1997, ale i přetrvávající orientací českých firem na tzv. "měkké" trhy, jejichž solventnost je pochybná. Při vývoji salda obchodní bilance musel EGAP přijímat k pojištění i velmi rizikové kontrakty.

Již v této etapě nabízel EGAP českým vývozcům a bankám financujícím vývoz obdobnou strukturu pojistných produktů jako zahraniční úvěrové pojišťovny, tj. zejména pojištění dodavatelských úvěrů, odběratelských úvěrů, úvěrů na předexportní financování výroby, bankovních záruk, investic českých právnických osob v zahraničí, kurzových rizik spojených s odškodněním a pojištění krátkodobých tuzemských pohledávek.

V tomto období přijala vláda svým usnesením č. 747/1998 opatření představující další rozšíření a zdokonalení forem podpory vývozu zejména v některých doplňkových formách, které však mohou mít rozhodující význam pro úspěch českých vývozců při získávání nových exportních zakázek. Toto opatření znamenalo další zlepšení podmínek přístupu českých exportérů ke státní podpoře, především různé formy zlevnění nabízených služeb a snížení nároků na tvorbu rizikových rezerv exportérů. Nová opatření měla vést i k lepší koordinaci služeb nabízených EGAP a ČEB s ostatními formami podpory exportu zabezpečovanými různými státními orgány a specializovanými institucemi.

5. etapa od roku 2002

Tato etapa souvisí s přípravou a přijetím další novely zákona č. 58/1995 Sb., která vstoupila v platnost v polovině roku 2002. Jejím prvořadým smyslem je vyjádřit v ucelené podobě jednoho zákona kompatibilitu české právní normy s legislativou Evropské unie.

Kromě pojištění se státní podporou provozuje od počátku své činnosti EGAP komerční pojištění, které je v praxi státní úvěrové pojišťovny možno považovat za doplňkovou službu, neboť v souladu se všemi pravidly jak Bernské unie, tak i Konsensu OECD a Evropské unie, nelze toto pojištění realizovat se státní podporou. Zatímco u pojištění se státní podporou vývozních úvěrových rizik jde o rizika tržně nezajistitelná, pak pojištění krátkodobých pohledávek lze zajistit zajišťovací smlouvou sjednanou se specializovanými zahraničními zajišťovnami na tržní bázi. Je to dáno mimo jiné vstupem do společenství Credit Alliance. Toto společenství je založeno na jednotné metodice a podmínkách pojištění. Nejdůležitější je, že skýtá naprosto rovné podmínky zájemcům o pojištění ze všech zemí, jejichž úvěrové pojišťovny v něm participují. Jde o významný krok k uplatnění jednotného přístupu k pojišťování úvěrových rizik a to jak vývozních, tak i tuzemských, teritoriálních i komerčních prostřednictvím jedné smlouvy. Tato flexibilita přináší potřebný komfort uživatelům úvěrového pojištění provozovaného na komerční bázi. Ve dnech 14. 10. až 18. 10. 2002 se v Praze uskutečnilo výroční zasedání Bernské unie. Společnost EGAP byla první úvěrovou pojišťovnou ze zemí střední a východní Evropy, která se členem tohoto sdružení stala (v roce 1998) a zároveň byla poctěna možností uspořádat toto prestižní zasedání v České republice.

2. STRUKTURA PRODUKTU ÚVĚROVÉHO POJIŠTĚNÍ **POJIŠŤOVNY EGAP**

2.1 Popis produktů

Pojištění produktů se státní podporou:

B - pojištění krátkodobých vývozních úvěrů proti teritoriálním rizikům

C - pojištění střednědobých a dlouhodobých dodavatelských vývozních úvěrů proti teritoriálním a komerčním rizikům

D - pojištění vývozního odběratelského úvěru proti riziku nezaplacení

E - pojištění banky potvrzující akreditiv

F - pojištění úvěru na předexportní financování výroby pro vývoz proti riziku nesplnění vývozního kontraktu

I - pojištění investic českých právnických osob v zahraničí

P - pojištění úvěru na financování prospekce zahraničních trhů proti riziku nezaplacení

V - pojištění výrobního rizika

Z - pojištění exportních bankovních záruk

Komerční pojištění:

GA.04 - pojištění rizika nezaplacení pohledávek za tuzemskými nebo zahraničními dlužníky

2.2 Stručná charakteristika produktů

Pojištění krátkodobých vývozních úvěrů proti teritoriálním rizikům "B"

Pojišťuje se riziko nezaplacení pohledávky v důsledku politické, finanční a makroekonomické situace země zahraničního odběratele, resp. ve třetí zemi, tj. z důvodů, které mají z hlediska obchodních partnerů povahu vyšší moci, dále z důvodů doložené nebo předpokládané platební neschopnosti zahraničního odběratele nebo jeho platební nevůle. Pojištění tak kryje celé spektrum teritoriálních a tržně nezajistitelných rizik. Délka úvěru nesmí překročit 24 měsíců. Pojistné se platí zpravidla jednorázově předem. Pojištěným je vývozce. Pojistné plnění obdrží pojištěný, případně, při stanovení benefice v pojistné smlouvě, jeho banka. Pojištění může být poskytováno samostatně nebo jako připojištění k pojištění proti komerčním rizikům.

Pojištění střednědobých a dlouhodobých vývozních dodavatelských úvěrů "C"

Pojištění dodavatelského úvěru je vhodné pro zabezpečení pohledávek z kontraktů na vývoz strojírenské produkce a investičních celků. Pojištění kryje celé spektrum teritoriálních a tržně nezajistitelných komerčních rizik. Individuální pojistná smlouva je vždy připravována ve vazbě na specifika pojišťovací akce. Ve všech variantách pojištění dodavatelských úvěrů je pojištěným český vývozce. Pojistné plnění obdrží pojištěný, případně, při stanovení benefice v pojistné smlouvě, jeho banka.

Pojištění střednědobých a dlouhodobých odběratelských vývozních úvěrů proti teritoriálním a komerčním rizikům "D"

Pojištění odběratelských úvěrů se týká úvěrů poskytnutých bankou vývozce zahraničnímu kupujícímu nebo jeho bance na dobu delší než jeden rok. Pojištění kryje úvěrové riziko splácení pohledávek z poskytnutých odběratelských úvěrů. Pojištění proti úvěrovému riziku chrání financující banku nebo jinou finanční instituci proti riziku nezaplacení pohledávky za zahraničním kupujícím nebo jeho bankou v důsledku teritoriálních nebo tržně nezajistitelných komerčních rizik. Pojistné smlouvy pro pojištění úvěrového rizika jsou vždy připravovány individuálně a respektují specifika pojišťované akce. Pojistné se platí zpravidla jednorázově předem. Pojištěným je banka. Pojistné plnění obdrží pojištěný.

Pojištění banky potvrzující akreditiv "E"

Pojištění kryje komerční a teritoriální riziko majetkové újmy banky potvrzující akreditiv v důsledku celkového nebo částečného nezaplacení podle podmínek akreditivu. Pojistné se platí zpravidla jednorázově předem. Pojištěným je banka potvrzující vystavený akreditiv. Pojistné plnění obdrží pojištěný.

Pojištění úvěru na předexportní financování výroby pro vývoz proti riziku nesplnění vývozního kontraktu "F"

Pojištění kryje riziko majetkové banky poskytující úvěr výrobcí/vývozci na předexportní financování výroby v důsledku nesplnění vývozního kontraktu ze strany českého výrobce/vývozce. Na tento typ pojištění musí navazovat pojištění vývozního úvěru podle příslušných všeobecných pojistných podmínek EGAP, to jest podmínek typu A, B, C, D - úvěrové riziko nebo E a dále podle podmínek typu D - výrobní riziko. Pojistné se platí zpravidla jednorázově předem. Pojištěným je banka poskytující úvěr na předexportní financování. Pojistné plnění obdrží pojištěný.

Pojištění investic českých právnických osob v zahraničí "I"

Pojištění kryje teritoriální rizika spočívající v omezení nebo ztrát výnosů z investice v zahraničí v důsledku znemožnění jejich transferu do ČR, vyvlastnění investice bez náhrady nebo politicky násilných činů. Pojistné se platí předem na pojistný rok. Pojištěným je český investor, který obdrží pojistné plnění.

Pojištění úvěru na financování prospekce zahraničních trhů proti riziku nezaplacení "P"

Pojištění se týká úvěrů, poskytnutých bankou vývozci, který provádí prospekci zahraničních trhů při zavádění nebo rozšiřování svého vývozu. Pojištěné úvěry jsou poskytovány především malým a středním podnikatelům na prospekční záměry schválené CzechTrade a související se zahraničními trhy, kde má CzechTrade své zastoupení. Úvěr na pokrytí max. 65 % nákladů v rámci schváleného rozpočtu prospekce bude poskytnut na dobu nejdéle 5 let, přičemž doba čerpání úvěru je nejdéle 2 roky a doba splácení nejdéle 3 roky. Pojištění kryje úvěrové riziko splácení, vyplývající z toho, že prospekční záměr nebude naplněn a vývozce nebude schopen splatit úvěr ani z jiných zdrojů.

Pojistné smlouvy jsou připravovány individuálně a respektují specifika pojišťovaného úvěru na prospekci poskytnutého na základě úvěrové smlouvy bankou vývozci, který prospekci provádí. Pojistné se platí předem. Pojištěným je banka. Pojistné plnění obdrží pojištěný.

Pojištění výrobního rizika "V"

Pojištění výrobního rizika lze sjednat pouze v návaznosti na pojištění pohledávek z vývozního odběratelského nebo dodavatelského úvěru nebo úvěru na financování výroby určené na vývoz proti riziku nezaplacení. Pojištění proti výrobnímu riziku chrání vývozce před ztrátami (výrobními náklady) v důsledku zrušení nebo přerušení smlouvy o vývozu před realizací dodávky dovozci, které bylo způsobeno výhradně ze strany dovozce nebo politickou, finanční nebo makroekonomickou situací země dovozce. Pojistné smlouvy pro pojištění proti riziku ztrát jsou vždy připravovány individuálně a respektují specifika pojišťované akce. Pojistné se platí jednorázově předem. Pojištěným je vývozce. V případě vzniku pojistné události obdrží pojistné plnění pojištěný. Pokud je v pojistné smlouvě vinkulováno pojistné plnění ve prospěch třetí osoby (zpravidla financující banka), je pojistné plnění vyplaceno oprávněné osobě.

Pojištění exportních bankovních záruk "Z"

Pojištění poskytuje krytí bance, která záruku pro vývozce vystavila, před rizikem jejího neoprávněného čerpání zahraničním odběratelem nebo jeho bankou, aniž by příkazce porušil svoje povinnosti vyplývající ze smlouvy o vývozu nebo z podmínek soutěže.

Jde především o záruky:

- za nabídku (vadium, bid bond),
- za dobré provedení (kauce, performace bond),
- za vrácení provedené platby (akontační záruka, advance payment bond).

K tomuto pojištění přistupuje dále pojištění proti oprávněnému čerpání v důsledku nesplnění povinností českého vývozce. Toto pojištění je jedním z důležitých předpokladů získání významných zahraničních zakázek.

GA.04 - Pojištění rizika nezaplacení pohledávek za tuzemskými nebo zahraničními kupujícími

Pohledávky za tuzemskými nebo zahraničními kupujícími lze pojistit formou pojistné smlouvy "GA.04" na teritoria vhodná pro komerční pojištění. V rámci tohoto produktu je možné pojistit též krátkodobé tržně zajištěné teritoriální riziko. Pojistná smlouva může být sjednána za účelem pojištění pohledávek z veškerého prodeje do dohodnutých teritorií různým dovozci, příp. prodeje dohodnutého druhu zboží daného klienta. Pojistná smlouva specifikuje předmět a předpokládaný objem pohledávek za kupujícími, jejich teritoriální strukturu, platební podmínky, pojistné sazby a míru spoluúčasti pojištěného na krytí rizika. Úvěrový limit je nástrojem realizace pojistné smlouvy a EGAP jej stanoví na základě posouzení bonity zahraničního kupujícího jako horní limit výše pojistného plnění v případě, že dojde k pojistné události. Pojistitel může oproti požadavku klienta úvěrový limit zkrátit, příp. odmítnout jeho vystavení v případě negativního výsledku posouzení zahraničního kupujícího. Pojištěným je prodávající.

3. CELKOVÉ VÝSLEDKY EGAP V ROCE 2003 A 2004

Výsledky činnosti EGAP za rok 2003 naznačují obnovení růstového trendu objemu pojištěných úvěrů při celkovém zlepšení míry škodovosti pojištění. Trend růstu pojištěného objemu je patrný z nárůstu pojistných hodnot především u komerčního pojištění, u pojištění se státní podporou došlo k obnovení růstu při pokračující tendenci ke změně struktury pojistných produktů z minulých let. V důsledku změny komoditní struktury českého vývozu na jedné straně a současného posilování finanční síly kupujících na straně druhé dochází k nárůstu podílu pojištěných záruk a předexportního financování na úkor pojištění vývozních úvěrů.

V pojištění **úvěrů se státní podporou** došlo v roce 2003 k cca 15 % nárůstu nově uzavřených pojistných smluv oproti roku 2002, přičemž většina z 234 nových smluv byla spíše menšího rozsahu. Roční předepsané pojistné dosáhlo výše 221 mil. Kč. Multiplikační efekt uzavřených pojištění na celkový objem kontraktů, který byl tímto pojištěním umožněn, je však několikanásobný.

Celková výše pojistné angažovanosti (tj. hodnota všech aktuálních rizik) byla u pojištění se státní podporou k 31. 12. 2003 plně kryta stávajícími pojistnými fondy a rezervami společnosti, takže EGAP nepotřeboval čerpat žádnou dotaci ze státního rozpočtu. Situace, kdy EGAP pokrývá pojištění se státní podporou vlastními zdroji se opakuje již několik let a odpovídá principům dlouhodobé vyrovnanosti státních úvěrových pojišťoven, které platí v rámci OECD a Evropské unie.

V **komerčním pojištění** došlo v roce 2003 k téměř 22% nárůstu pojištěných pohledávek, kterým pokračoval dosavadní, již několikaletý trend rychlého růstu, jenž byl zpomalen pouze v roce 2002 především v důsledku kursovních vlivů. Jen o něco nižší (o 18,6 %) byl meziroční nárůst předepsaného pojistného. Malé a střední podniky, jejichž podpora je soustředěna právě v oblasti komerčního pojištění, se v roce 2003 podílely cca 20,5 % na celkovém objemu komerčně pojištěných pohledávek, avšak představovaly až 70 % všech klientů EGAP.

V roce 2003 došlo **k poklesu** objemu vyplacených pojistných plnění o cca 64 % oproti roku 2002, a to u obou typů pojištění; vyplaceno tak bylo celkem 375 mil. Kč pojistných plnění, z toho 272 mil. Kč u pojištění se státní podporou, 103 mil. Kč v komerčním pojištění.

V roce 2003 dosáhl EGAP **kladného hospodářského výsledku** - zisku ve výši 561 mil. Kč. Tento zisk společnosti byl dosažen především díky změnám v technických rezervách z pojistného z minulých let, výnosům z finančních operací a z vymožených pohledávek. Změny rezerv se promítly do skutečnosti, že zasloužené pojistné více jak dvojnásobně překročilo výši netto nákladů na pojistná plnění (očištěných od vlivu zajištění) a provozních nákladů. Dosažený zisk byl tudíž především účetní povahy a nevyplýval z vyššího zatížení českých vývozců, neboť průměrné pojistné sazby EGAP se v roce 2003 proti předcházejícím obdobím naopak snížily.

Tabulka č. 1 Základní ukazatele obchodní činnosti

[v mil. Kč]	2000	2001	2002	2003
1. Objem nově uzavřených smluv	70 669	86 180	69 847	83 925
z toho: pojištění se státní podporou	33 775	35 095	16 251	18 693
komerční pojištění	36 894	51 085	53 596	65 232
2. Předepsané hrubé pojistné	1 074	1 282	452	438
z toho: pojištění se státní podporou	918	1 091	269	221
komerční pojištění	156	191	183	217
3. Vyplacená pojistná plnění	633	478	1 035	375
z toho: pojištění se státní podporou	584	431	869	272
komerční pojištění	49	47	166	103
4. Vymožené pohledávky	99	233	34	33
z toho: pojištění se státní podporou	90	228	14	14
komerční pojištění	9	5	20	19

Zdroj: Výroční zpráva EGAP z roku 2003

Graf č. 1

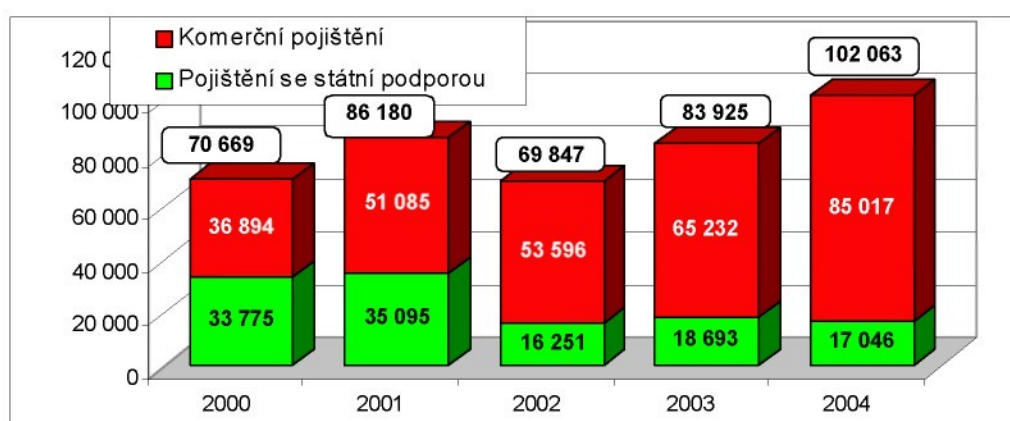

Zdroj: vlastní práce

V pojištění úvěrů se státní podporou došlo v roce 2003 k cca **15% zvýšení** uzavřených pojistných smluv oproti roku 2002. V komerčním pojištění došlo v roce 2003 téměř k **22% zvýšení** pojištěných pohledávek. V roce 2003 došlo k výraznému **poklesu** objemu vyplacených pojistných plnění, a to o cca **54%** oproti roku 2002.

Graf č. 2

Vývoj pojistných hodnot u pojištění se státní podporou a komerčního pojištění (v mil. Kč)

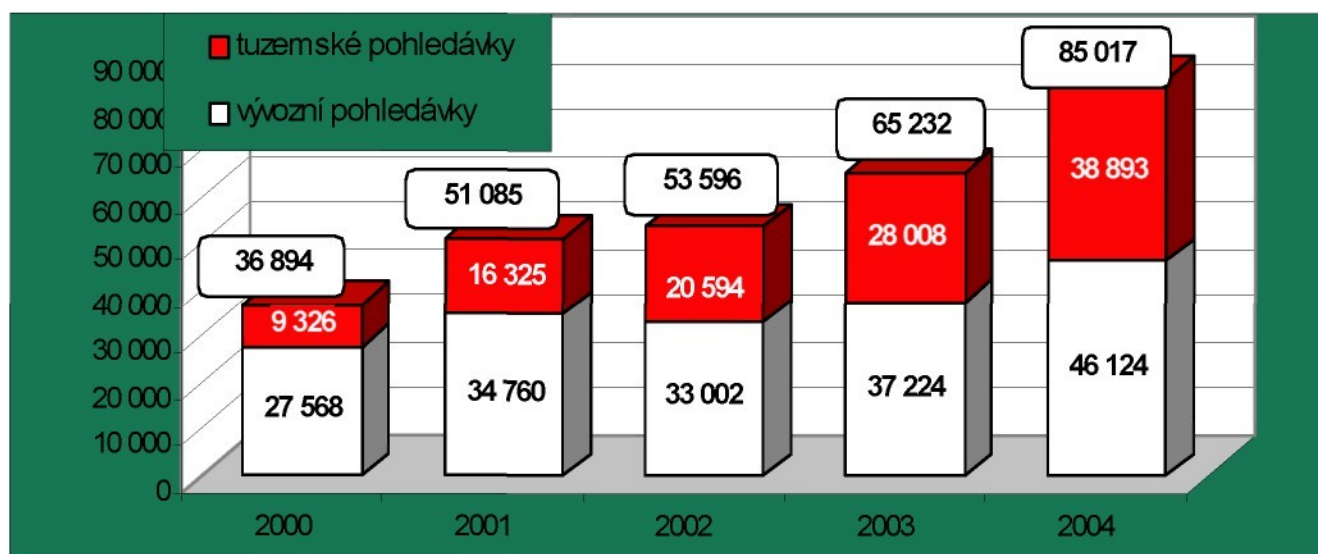

Zdroj: http://www.egap.cz/celkove_vysledky_za_rok_2004

Z grafu je zřejmé, že podíl komerčního pojištění je mnohem větší než podíl pojištění se státní podporou. Pojistné hodnoty u komerčního pojištění se každý rok zvyšují. V roce 2000 představovali 52,2 % z celkové pojistné hodnoty a v roce 2004 to již bylo 83,3 % z celkové pojistné hodnoty.

Graf č. 3

Vývoj objemu komerčně pojištěných pohledávek (v mil. Kč)

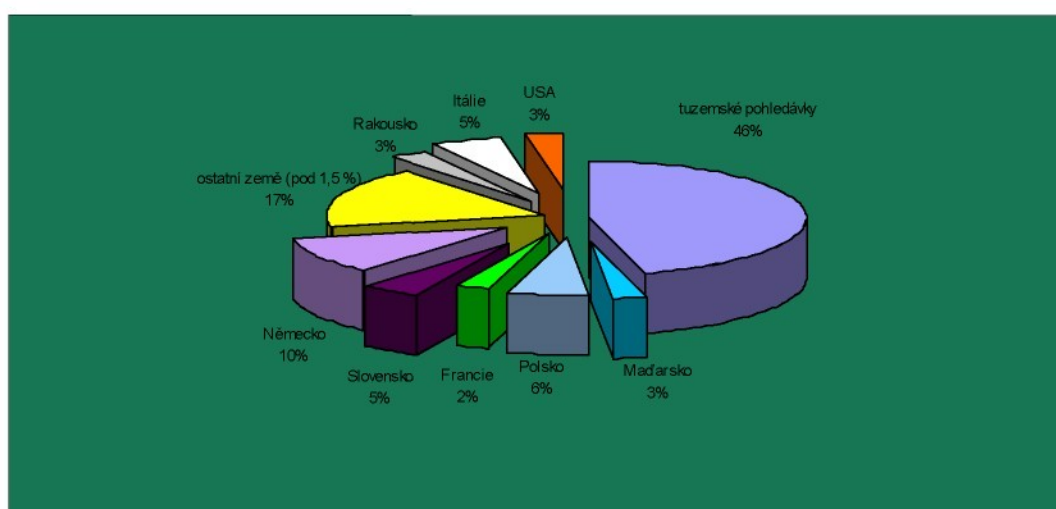

Zdroj: http://www.egap.cz/celkove_vysledky_za_rok_2004

Z grafu vyplývá, že v roce 2000 ještě převládali vývozní komerčně pojištěné pohledávky, ale v roce 2004 již roste význam tuzemských komerčně pojištěných pohledávek. V roce 2000 představovaly vývozní pohledávky 74,7 % z celkového objemu komerčně pojištěných pohledávek. V roce 2004 to bylo jen 54,2 %.

Graf č. 4

Teritoriální struktura komerčního pojištění v roce 2004

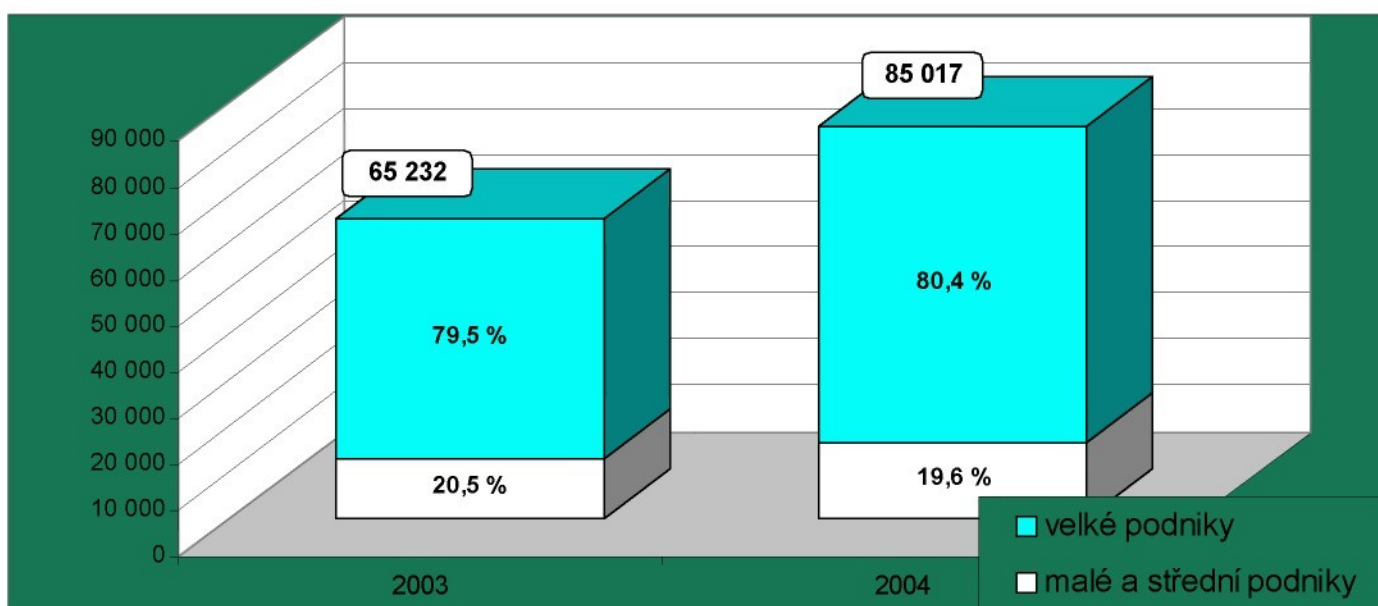
Zdroj: http://www.egap.cz/celkove_vysledky_za_rok_2004

Na základě grafu lze usoudit, že největší objem komerčního pojištění v roce 2004 představovaly tuzemské pohledávky (46%). Další země které měli ještě dost velké zastoupení v oblasti komerčního pojištění jsou Německo (10%), Polsko (6%) a v neposlední řadě taky Slovensko (5%).

Graf č. 5

Podíl malých a středních podniků na celkovém objemu komerčně pojištěných pohledávek

(v mil. Kč, podíl v %)

Zdroj: http://www.egap.cz/celkove_vysledky_za_rok_2004

Na základě údajů publikovaných na stránkách EGAPu lze předpokládat, že i přes pokles relativních čísel narostla absolutní hodnota pojištěného vývozu u malých a středních podniků. V roce 2003 byl podíl malých a středních podniků 20,5%, což představovalo 13 373 mil. Kč. V roce 2004 to bylo 19,6%, to znamená 16 664 mil. Kč.

4. ZMĚNY V POJIŠTĚNÍ A FINANCOVÁNÍ ČESKÉHO VÝVOZU PO VSTUPU ČR DO EU

Vstup české republiky do Evropské Unie přinesl pro vývozce řadu změn zejména v režimu celního odbavování a tarifů. Mnohé postupy se zjednodušily, v jiných případech si ale podnikatelé musejí zvykat na nové předpisy a statistické formuláře.

Odpověď na otázku co se změnilo v režimu úvěrového pojištění a financování vývozu je jednoduchá, neboť k 1. květnu nedošlo prakticky k žádným změnám, které by se z hlediska fungování úvěrové pojišťovny EGAP přímo dotkly vývozců a financujících bank. Fungování EGAP bylo již od jeho vzniku v roce 1992 koncipováno tak, aby odpovídalo platným předpisům i vývojovým trendům úvěrového pojištění v Evropské Unii.

Hlavním posláním úvěrového pojištění je ochrana vývozců a financujících bank před riziky nezaplacení ze strany dlužníků. Právě v Evropské Unii je úvěrové pojištění všeobecně používáno jako účinný nástroj ochrany věřitelů, a to nejenom u vývozu ale i při běžném vnitrozemském obchodním styku. Jednotný ekonomický prostor, pravidla volného pohybu zboží a služeb a měnová unie EU však znamenají, že obchod uvnitř jednotlivých států probíhá za stejných podmínek jako obchod s ostatními zeměmi uvnitř EU. To se dnes projevuje i v podmínkách úvěrového pojištění, kdy pojišťovny zpravidla nabízejí pojištění celého portfolia vývozních i domácích pohledávek jednotlivých klientů.

Historicky se úvěrové pojištění rozvíjelo původně po 1. světové válce především pro vnitrostátní pohledávky, státní úvěrové pojišťovny nabízející především pojišťování do rizikových teritorií a obecně všech dlouhodobých úvěrů, vznikaly převážně až po 2. světové válce. V dnešní době se více než 85% celosvětového objemu pojištěných úvěrů týká krátkodobých pohledávek, pouze zbytek představují dlouhodobé úvěry.

Mezinárodní pravidla platné pro toto odvětví předurčují, že dlouhodobé úvěry se splatností nad dva roky lze používat pouze v souvislosti s vývozem strojů, zařízení a investičních celků. Pro financování vývozu surovin, potravin, materiály, polotovary, spotřební zboží jsou přípustné pouze krátkodobé úvěry, obvykle se splatností do 6 měsíců, u větších strojů se připouští splatnost do 2 let.

Mezi mnoha vývozci stále přežívá představa, že úvěrové pojištění je určeno pouze pro dlouhodobé úvěry do vysoce rizikových rozvojových ekonomik. Statistiky nejenom evropských úvěrových

pojišťoven ale i našeho EGAP svědčí však o tom, že většina obchodu probíhá uvnitř EU a tam vznikají i největší platební rizika.

Vedle domácích pohledávek, jejichž míra škodovosti je ve srovnání s celým portfoliem pojištěných pohledávek v rozsahu 65 mld. Kč mírně podprůměrná, se nejvíc pojistných plnění soustřeďuje do Německa, Francie a Polska. Jsou to škody, které vznikají v důsledku platební neschopnosti a platební nevůli podniků v důsledku konkursů a soudních vyrovnání vyvolaných celkovou ekonomickou recesí v těchto zemích. Statistiky bankrotů v zemích EU hovoří zřetelně o tom, že v Německu i Francii se každoročně dostane do konkursu více než 30 tisíc podniků. Nepochybně jsou mezi nimi řady odběratelů českých vývozců.

Pokud jde o pojištění dlouhodobých vývozních úvěrových rizik se státní podporou, EGAP byl již od svého založení vytvářen v souladu s mezinárodními pravidly platnými pro tuto oblast, především s právem ES. Harmonizace českých předpisů před vstupem do EU znamenala tedy, na rozdíl od významných zásahů do jiných právních oblastí jako např. občanské nebo obchodní právo, pouze formální záležitost, bez nutnosti dramatických zásahů a změn do dosavadního režimu.

Oblast státní podpory vývozu představuje v právu ES oblast, kde se setkává regulace státní podpory s oblastí obchodní politiky. Regulace státní podpory jako prvku, který může narušovat hospodářskou soutěž na vnitřním trhu ES, tvoří významnou část dohledu nad konkurenčním prostředím v EU. Proto se již ve smlouvě o založení ES stanoví, že členské státy jsou povinny harmonizovat svoje systémy státní podpory vývozu do třetích zemí do takové míry, aby nenarušovaly konkurenci mezi vývozci na vnitřním trhu. Základním cílem společné obchodní politiky ES je vzrůst konkurenceschopnosti podniků členských států. Právě proto je poskytování vývozních úvěrů se státní podporou ponecháno na jednotlivých členských státech. Podpisem Smlouvy o založení ES se však členské státy zavázaly k harmonizaci svých systémů podpor vývozu.

Z tohoto vyplývá, že státní podporu vývozu realizují jednotlivé členské státy samostatně, avšak jsou povinny harmonizovat své systémy a touto podporou přitom nenarušovat konkurenci na vnitřním trhu Evropské Unie. Harmonizační úsilí členských států započalo již na začátku 70. let, kdy byla přijata první směrnice o pojištění krátkodobých úvěrů. Následovala úprava pravidel pro spolupráci mezi členskými státy v oblasti subdodávek. V roce 1998 se podařilo vydat harmonizační směrnici o pojištění střednědobých a dlouhodobých vývozních úvěrů se státní podporou.

Vedle pravidel obsažených ve Směrniciích je nutno dodržovat i mezinárodní pravidla, kterými je ES vázáno, a která jsou pro členské státy závazná buď přímo nebo formou rozhodnutí Rady. Jedná se

zejména o Dohodu o subvencích a vyrovnávacích opatřeních uzavřenou v rámci dohod WTO a Ujednání o pravidlech pro státem podporované vývozní úvěry (tzv. Konsensus OECD), což je dobrovolný smluvní závazek většiny členských zemí OECD dodržovat pravidla zde stanovená, včetně stanovení minimálních úroků a minimálních pojistných sazeb pro různé kategorie úvěrových a politických rizik. Z mezinárodněprávního hlediska je Konsensus gentlemanská smlouva mezi jeho účastnickými zeměmi - "Participanty". Mezi prameny práva ES hraje Konsensus stále významnější roli, neboť se z gentlemanského ujednání na mezinárodní úrovni stala závazným právním dokumentem, protože byla vydána Radou EU ve formě rozhodnutí, což je v systému sekundárních pramenů práva ES jedna z nejvýznamnějších a nejzávažnějších forem s přímou působností a účinkem vůči členským státům. Všechny členské státy jsou pak tímto rozhodnutím vázány k dodržování Konsensu. V praxi to probíhá tak, že mezinárodní pravidla pro státní podporu vývozu jsou formulována a dojednána v rámci Konsensu OECD a posléze jsou transformována do rozhodnutí Rady EU.

Pojištění, které EGAP poskytuje se státní podporou, se soustřeďuje především na teritoria tradičního českého vývozu, kam se řada vývozců po několikaleté absenci dnes vrací. Hodnota pojištěk poskytnutých v roce 2003 dosáhla cca 19 mld. Kč, avšak celková hodnota vývozních kontraktů, které byly takto podpořeny, přesáhla 80 mld. Kč. Je to dáno především vysokým multiplikačním efektem pojišťování záruk a předexportního financování výroby pro vývoz.

Kromě tradičních dlouhodobých úvěrů, poskytovaných zahraničním kupujícím na podporu vývozu velkých investičních celků se však v posledních letech zájem českých vývozců čím dál tím více soustřeďuje na podporu subdodávek pro velké mezinárodní projekty dodávané v rámci mezinárodních konsorcií. Poptávka po dlouhodobých úvěrech je přitom často nahrazována potřebou státní podpory při získávání záruk za dobrý výkon českého exportéra anebo pomoci s financováním výroby pro vývoz. EGAP dnes umí svými produkty vyhovět i takovým potřebám vývozců a přispět k tomu, že vývozce má výrazně zjednodušený přístup k financování od bank.

5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A SPOLEČNOSTI

PODPORUJÍCÍ EXPORT

Úvěrové pojištění je koordinováno dvěma klíčovými mezinárodními asociacemi:

- *Mezinárodní unie úvěrových a investičních pojišťovatelů (Bernská unie) se sídlem v Londýně,*
- *Ujednáním o pravidlech pro oficiálně podporované vývozní úvěry (Konsensus OECD).*

5.1 Bernská unie

Bernská unie je významným koordinátorem v oblasti státem podporovaného pojištění vývozních úvěrů. Bernská unie byla založena v roce 1934 ve Švýcarsku. V současné době sdružuje 41 úvěrových pojišťoven, z toho 22 evropských.

Nejdůležitější principy Bernské unie jsou:

- *mezinárodní přijetí platných zásad pojištění vývozních úvěrů,*
- *mezinárodní spolupráce v oblasti budování a udržování příznivého investičního klimatu a přijetí platných principů zahraničního investičního pojištění,*
- *poradenství, poskytování informací, znalecké posudky a pomoc v oblasti komerčních a teritoriálních rizik.*

5.2 Konsensus OECD

Cílem Konsensu je zejména podpořit konkurenceschopnost jednotlivých exportérů zemí OECD, snaha předejít v celosvětovém měřítku velkým úvěrovým krizím, zavést určitou formu disciplíny v podpoře vývozu a v neposlední řadě prevence vládního protekcionismu.

Konsensus vymezuje optimální lhůty a podmínky splatnosti pro jednotlivé typy transakcí, které lze podporovat. Účastníky tohoto Ujednání jsou: Austrálie, Kanada, Japonsko, Korea, Nový Zéland, Norsko, Spojené státy, Švýcarsko a Evropská unie.

S Konsensem bezprostředně souvisí:

- *zavedení jednotného systému zařazování zemí do 7 rizikových kategorií podle pravidel aplikovaných v OECD,*
- *zavedení nové metodiky výpočtu pojistného pouze z jistiny úvěru,*
- *poskytování připojištění refinančních nákladů úvěru již za základní pojistnou sazbu,*
- *možnost postupného placení pojistného u dlouhodobých úvěrů velkého rozsahu atd.*

Pro klasifikaci zemí byly vybrány 4 ukazatele, podle kterých se rozhoduje:

- *platební zkušenosti,*
- *finanční situace,*
- *ekonomická situace,*
- *politická situace.*

Země jsou klasifikovány, tj. zařazovány, do 7 rizikových kategorií, kde 7. kategorii představují země s nejvyšší úrovní teritoriálního rizika a 1. kategorii země s minimální úrovní rizika. Klasifikace každé země probíhá zpravidla jednou ročně, nedojde-li k mimořádnému vývoji.

Zvláštní skupinu zemí představuje kategorie 0 (nula), kde jsou zařazeny země s vysokými příjmy na obyvatele (aktuálně minimálně 9 656 USD). U exportních úvěrů do těchto zemí se neuvažuje s existencí teritoriálních rizik a pojištění komerčních rizik by mělo probíhat na tržním principu, tj. bez státní podpory.

Země zařazené do kategorie 0

Austrálie	Japonsko	Rakouská republika
Belgické království	Kanada	Řecká republika
Dánské království	Korejská republika	Spojené království velké Británie a Severního Irska
Finská republika	Lucemburské velkovévodství	Spojené státy americké
Francouzská republika	Nizozemské království	Spolková republika Německo
Irsko	Norské království	Španělské království
Islandská republika	Nový Zéland	Švédské království
Italská republika	Portugalská republika	Švýcarská konfederace

Zdroj: <http://www.egap.cz>, 24. ledna 2005

5.3 Spolupráce s jinými úvěrovými pojišťovnami

EGAP úzce spolupracuje s ostatními úvěrovými pojišťovnami a s některými má uzavřené smlouvy o spolupráci nebo zajištění při zabezpečení společných exportních projektů na třetích trzích. Jde o španělskou exportní pojišťovnu CESCE, rakouskou OEKB, německou HERMES, OND z Belgie, NCM z Holandska, US-Eximbank z USA, EDC z Kanady, KUKE z Polska, Exportno-importnou bankou Slovenské republiky, ECGD z Velké Británie, COFACE z Francie, ERG ze Švýcarska a SACE z Itálie.

6. KONKURENTI EGAPU V RÁMCI JEDNOTNÉHO EVROPSKÉHO TRHU

V rámci jednotného evropského trhu existují další 2 velké společnosti zabývající se pojišťováním vývozů. Jsou to: pojišťovna ATRADIUS a pojišťovna EULER HERMES ČESCOB.

6.1 Pojišťovna Atradius

Atradius se sídlem v Amsterdamu má zastoupení ve více než 40 zemích světa. Celosvětově jí patří druhé místo na trhu úvěrového pojištění a řízení struktury pohledávek. Pojišťuje přes 300 mld. euro světového obchodu ročně proti všem rizikům neplacení a svým celkovým obratem více než 1,2 mld. euro dosahuje 25 % podílu na světovém trhu.

Atradius poskytuje komplexní pojistnou ochranu pohledávek a nabízí všestranná řešení v oblasti upisování finančních rizik a prověřování jak tržních segmentů, tak světového trhu.

Atradius vstoupil na český trh v rámci licence GERLING-Konzern Všeobecná pojišťovací, a.s. Počas svého působení získal 14 % podíl na tuzemském trhu úvěrového pojištění. Pojišťuje obraty vyšší než 24 mld. Kč a v roce 2003 přijal 50 mil. Kč pojistného. 14.4.2004 Atradius oficiálně oznámil, že vstupuje samostatně na český trh pod názvem Atradius Credit Insurance N.V., organizační složka.

Atradius se specializuje na pojistnou ochranu krátkodobých pohledávek. Pojištěno je komerční riziko insolvence a platební nevůle.

Pojištění pohledávek:

Pojištění pohledávek patří mezi ověřené a účinné nástroje pro zajištění finanční stability společnosti. Běžně ho využívají malé firmy i nadnárodní korporace.

Síla Atradius spočívá v zázemí mezinárodně působícího koncernu a úzké spolupráci s bankami a předními informačními agenturami na českém trhu. Proto Atradius disponuje výborným přehledem o tisících podnikatelských subjektech.

Pojištěním pohledávek můžeme získat:

- ochranu proti druhotné platební neschopnosti,
- zvýšení naší bonity,
- stabilizované cash flow,
- celoroční detailní sledování bonity našich odběratelů,
- větší volnost při získávání nových zákazníků.

Pojištění pohledávek kryje riziko nezaplacení pohledávky vzniklé vztahem mezi podnikatelskými subjekty.

Výsledkem pojištění pohledávek je úhrada pohledávky, a to:

- přímo ze strany odběratele na základě kroků podniknutých inkasními partnery pojišťovny Atradius, nebo
- ze strany Atradius v rámci pojistného plnění.

Pojistná ochrana se vztahuje na ztráty vzniklé nezaplacením odebraného zboží nebo služeb způsobené platební nevůlí (nezaplacení pohledávky v tzv. karenční lhůtě) nebo platební neschopností (např. prohlášení konkurzu aj.).

Vymáhání pohledávek:

Nedílnou součástí pojištění ji i mimosoudní a soudní inkaso pohledávek, to znamená, že nám budou uhrazeny náklady na vymáhání pohledávek.

6.2 Pojišťovna Euler Hermes Čescob

V současnosti je Euler Hermes Čescob, úvěrová pojišťovna, a.s. druhou největší úvěrovou pojišťovnou v České republice. V oblasti soukromých pojišťovacích subjektů bez vazby na státní rozpočet zaujímá vedoucí postavení na trhu pojištění komerčních rizik.

Je součástí nadnárodního holdingu Euler Hermes S.A. Má zastoupení ve 35 zemích světa. Celkový počet firem, které se nachází v databázi společnosti Euler Hermes je přes 40 milionů. Společnost využívá rozsáhlou databázi informací a zaujímá vedoucí postavení na trhu v oblasti pojištění domácích pohledávek.

6.2.1 Pojištění úvěrů proti krátkodobému komerčnímu riziku

Pojištění se vztahuje na obchodní dodavatelské úvěry, které pojištěný poskytne svým odběratelům při dodávce zboží nebo služeb, pokud odběratel tuto pohledávku nezaplatí v důsledku:

- Platební nevůle (nezaplacení ve lhůtě např. 5, 7 nebo 9 měsíců po splatnosti)
- Platební neschopnosti (konkurs, vyrovnání, exekuce).

Euler Hermes Čescob nabízí pojištění dodávek nejen vůči odběratelům v zahraničí, ale zároveň i pojištění obchodů v rámci České republiky, a to i bez podmínky pojištění exportů.

Uzavírá se rámcová smlouva s pojištěným. Na každého odběratele se stanovuje tzv. úvěrový limit, za který pojišťovna ručí. O každý úvěrový limit musí pojištěný žádat, pojišťovna je schopna jako významnou součást svých služeb kvalifikovaně posoudit úvěrové riziko a stanovit úvěrový limit nebo dát jiné doporučení pro klienta. Tímto způsobem je možno zabránit ztrátám v případě, že hrozí nesolventnost odběratele.

V případě platební neschopnosti nebo platební nevůle odběratele pojišťovna vyplácí příslušné plnění snížené o spoluúčast pojištěného. Pojišťovna je také schopna převzít za klienta vymáhání dlužné pohledávky a náklady na toto vymáhání jsou také součástí pojistného plnění. Pojistné se stanovuje v promile pouze z pojištěného obrátu. Je hrazeno v několika splátkách s následným dopočítáním podle skutečně propojištěného obrátu na konci pojistného období. Za každé posouzení úvěrového limitu a za průběžné sledování bonity odběratele se platí menší poplatek, který je inkasován zpravidla čtvrtletně.

Základním rysem produktu je pojištění na bázi pojistitelného obratu. Pojistitelný obrat se definuje jako část tržeb pojištěné firmy za pojistné období při prodeji zboží nebo služeb soukromým odběratelům. Pojistitelný obrat je zpravidla nižší než skutečný obrat dosažený pojištěným na daném území, a to z důvodu nižší propojištěnosti. Tím, že zájemce o pojištění uzavře s pojišťovnou pojistnou smlouvu ještě konkrétní charakteristika pojištěného rizika nekončí. Pojištěný je povinen informovat pojišťovnu o svých odběratelích. To je možné prostřednictvím žádostí o úvěrový limit, ve kterých sdělí relevantní informace o svých odběratelích (jméno, sídlo, atd.), podle kterých je možné je jednoznačně identifikovat. Sdělí také měnu a hodnotu úvěrového limitu, o kterou žádá. Jednotlivé body pojistné smlouvy, zejména seznam států, na které se pojištění vztahuje, lze měnit i po uzavření smlouvy pomocí dodatků.

Úvěrový limit je horní hranice úvěrového rizika, které podstupuje pojišťovna vůči jednomu dlužníkovi. Hodnota limitu by měla odpovídat nejvyšší možné částce, kterou při daných obchodních podmínkách a v libovolném okamžiku, může odběratel pojištěnému dlužit. Z různých důvodů může dojít k tomu, že je úvěrový limit překročen (třeba i tím, že pojistitel odmítne požadované riziko přijmout a výši limitu omezí). Takové nadměrné riziko není pojištěno.

Propojištěnost je podíl agregované částky žádaných úvěrových limitů a agregované částky limitů schválených pojistitelem. Hodnota propojištěnosti je různá a závislá na oboru, ve kterém se pojištěný pohybuje, specifické skladbě jeho odběratelů ap. Zpravidla je nižší než 1. Je také jedním z nejdůležitějších faktorů ovlivňujících konečnou výši pojistného. Pojistné nemůže být nižší než stanovené minimální pojistné, které se obvykle určí ve výši 80% z předem dohodnuté částky.

Placení pojistného

V pojistné smlouvě jsou uvedeny sazby pojistného pro jednotlivé skupiny států. Sazby pojistného jsou stanoveny individuálně a zohledňují řadu faktorů (systematické riziko státu, průměrná délka splatnosti pohledávek, rizikovost sektoru podnikání, kvalita řízení rizika u pojištěného, objem pojistitelného obratu, ...). Pojistné je placeno v několika splátkách (nejčastěji čtyřech), které jsou zpravidla rovnoměrně fakturovány v průběhu celého pojistného období. Výše jednotlivých splátek přitom vychází ze sazeb pojistného uvedených ve smlouvě a odhadu pojistitelného obratu učiněném na základě testu propojištěnosti. Po skončení pojistného období a obdržení deklarace skutečně propojištěného obratu pojišťovna vypočte skutečné pojistné a vystaví dodatečnou fakturu (v případě doplatku) nebo dobropis (v případě, že je přeplatek pojistného vrácen zpět pojištěnému).

Test propojištěnosti

Test propojištěnosti se provádí před podpisem pojistné smlouvy. Pojišťovna posoudí bonitu vybraných odběratelů a stanoví pro ně úvěrové limity. Na základě srovnání výsledků s požadavky na úvěrové limity je pracovníky pojišťovny odhadnuta propojištěnost a následně i pojistitelný obrat.

Připojištění politických rizik.

U pojištění úvěru proti krátkodobým komerčním rizikům lze sjednat připojištění politických rizik podle zvláštních pojistných podmínek pro pojištění politických rizik. Politickými riziky se rozumí rizika, jež mají svůj původ v zahraničí (kromě rizika platební neschopnosti a nevůle) a to především: události politické povahy, jako např. války, revoluce, či lidové bouře, činy, rozhodnutí nebo opomenutí státních orgánů, mající charakter rozhodnutí státní moci, jako např. moratoria, zákazy převodu prostředků nebo omezování těchto převodů.

Pojištění politických rizik se vztahuje na odběratele. Podmínkou k připojištění politických rizik je uzavření pojištění proti krátkodobým komerčním rizikům dle všeobecných pojistných podmínek pro pojištění úvěrů. Výše úvěrového limitu sjednaná pro pojištění komerčních rizik je zároveň maximální výši ručení pro pojištění politických rizik.

6.2.2 Celoobratové pojištění

Nejedná se o pojištění v klasické podobě, ale o komplex služeb.

Hlavním důvodem pro sjednání jakéhokoliv pojištění je jeho schopnost odstranit nebo alespoň snížit riziko na únosnou míru. Zde uvádím některé služby poskytované pojišťovnou Euler Hermes:

- *On-line přístup k rozsáhlé databázi firem*

Pro maximální zjednodušení a zrychlení práce připravila společnost Euler Hermes nástroj EOLIS. EOLIS je on-line služba využívající moderní internetové technologie, která zprostředkuje přístup do databáze skupiny Euler Hermes. Je možné zadávat žádosti o úvěrové limity, vyhledávat v seznamu již schválených úvěrových limitů nebo v seznamu žádostí. Zajímavá je informace, že poplatky za

žádosti, které budou předány tímto moderním prostředkem komunikace, jsou nižší než u žádostí podaných klasicky faxem.

- *Snížení rizika při hledání nových odběratelů*

Jako klienti Euler Hermes Čescob, úvěrová pojišťovna, a.s. máme možnost nechat si prověřit bonitu našeho potenciálního zákazníka.

- *Sledování finanční pozice našich odběratelů*

Pojišťovna Euler Hermes se snaží pro své klienty zajistit stálejší a méně rizikové prostředí, proto průběžně přehodnocuje všechny platné úvěrové limity a informuje své zákazníky hned, jakmile zjistí nějaké nové negativní informace o jejich odběratelích.

- *Vymáhání pohledávek*

Euler Hermes disponuje sítí kvalifikovaných a zkušených partnerů v oblasti vymáhání pohledávek, a to nejenom v České republice, ale především v zahraničí. Dlouhodobě dosahuje úspěšnost vymožení pohledávky kolem 75 %. Zejména náklady na vymáhání pohledávky ze zahraničí, pokud je třeba problém řešit soudní cestou, mohou být vysoké. U pojištěných pohledávek proto i náklady na vymáhání jsou odškodněny podle míry spoluúčasti pojištěného.

- *Zvýšení úvěrové bonity při jednání s bankou*

Euler Hermes Čescob, úvěrová pojišťovna, a.s. vystupuje jako instituce schopná garantovat kvalitu pohledávek klienta, které pak banka snáze akceptuje jako zajištění poskytovaného úvěru. V praxi je to řešeno tak, že je podepsán trojstranný dodatek k pojistné smlouvě mezi klientem, pojišťovnou a bankou o vinkulaci pojistného plnění ve prospěch banky. Pojišťovna je také obvykle na základě tohoto dodatku povinna informovat banku o přidělených a zamítnutých úvěrových limitech, které se k pojistné smlouvě vztahují. Banka tak má přehled o kvalitě pohledávek svého klienta.

7. POSTUP PŘI POJIŠŤOVÁNÍ U SPOLEČNOSTI EGAP

Pro vzorový příklad pojištění u pojišťovny EGAP jsem si vybrala produkt komerčního pojištění GA.04 – pojištění rizika nezaplacení pohledávek za tuzemskými nebo zahraničními dlužníky.

Průběh pojištění:

- Pohledávky se splatností do 24 měsíců při pojištění exportních pohledávek a do 12 měsíců u pojištění tuzemských pohledávek, je možné pojistit jednou pojistnou smlouvou.
- Vyplněnou **žádost o uzavření pojistné smlouvy** (viz příloha č. 2), včetně **žádosti o úvěrové limity** (viz příloha č. 3) na jednotlivé dlužníky, musí klient zaslat na e-mail pracovníka odboru prodeje komerčního pojištění, nebo na fax 222 844 120 nebo adresu: EGAP, Vodičkova 34/701, P.O.BOX 6, 111 21 Praha 1
- Po prověření bonity dlužníků, předloží EGAP návrh pojistné smlouvy, která se uzavírá na období 12 měsíců a vždy se automaticky prodlužuje o dalších 12 měsíců. Smlouva obsahuje zejména předpokládaný objem dodávek, země prodeje, platební podmínku, pojistné sazby a výše pojistného krytí.
- Do 15 pracovních dnů po ukončení každého kalendářního měsíce musí klient nahlásit odboru obchodních služeb na formuláři **Hlášení obratu** nebo na dohodnutém formuláři objem prodeje pohledávek na platné úvěrové limity za uplynulý měsíc. Na základě takto nahlášeného objemu prodeje EGAP vypočte pojistné dle dohodnuté sazby v pojistné smlouvě a klientovi zašle fakturu.
- Při nezaplacení pohledávky dlužníkem v termínu splatnosti musí klient oznámit odboru likvidace škod tuto skutečnost na formuláři **Ohlášení hrozby pojistné události** (viz příloha č. 4) a další kroky budou realizovány ve vzájemné spolupráci.

Z Á V Ě R

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo seznámení a stručná charakteristika úvěrového pojištění pojišťovny EGAP.

V práci popisuji postupnou historii vzniku společnosti a jednotlivé etapy jejího vývoje. Dále se zaměřuji na popis úvěrových produktů poskytovaných touto pojišťovnou a celkové výsledky pojišťovny dosažené v roce 2003 a 2004.

Ve čtvrté kapitole jsem se zaměřila na změny v oblasti úvěrového pojištění po vstupu ČR do EU. Pátá kapitola se zabývá mezinárodní spoluprací EGAP s jinými společnostmi.

Šestá kapitola se věnuje možným konkurentům společnosti EGAP v rámci jednotného evropského trhu. Tady je důležité zmínit princip tzv. „jednotného pasu“. Jde o princip, podle kterého lze na základě povolení uděleného v jedné zemi, ve které má podnikající osoba sídlo nebo bydliště, působit v kterékoli členské zemi, a to pouze na základě oznamovací povinnosti vůči příslušnému orgánu té členské země, která povolení udělila.

Ve společnosti EGAP došlo k oživení růstu objemu úvěrového pojištění se státní podporou, i když se tato činnost soustřeďuje spíše na desítky a stovky menších a středních kontraktů než na velké investiční celky. V komerčním pojištění došlo k obnovení vysokého tempa růstu na průměrnou úroveň posledních pěti let.

Nezbytné legislativní změny přizpůsobující režim státní podpory vývozu v ČR požadavkům Evropské unie byly přijaty již v předcházejících letech, avšak mezinárodní pravidla v této oblasti jsou neustále upřesňována a současně vytvářejí prostor pro nové způsoby podnikání a spolupráce v mezinárodním obchodě. To vyžaduje neustálé přizpůsobování se forem státní podpory vývozu i komerčního úvěrového pojištění novým okolnostem.

Měnící se struktura poptávky po pojištění v závislosti na změnách podnikatelských subjektů a orientaci vývozu bude i v budoucnu hlavním hybným motivem práce EGAP. EGAP je pro tuto novou etapu své činnosti dobře připraven a vybaven lidským i finančním potenciálem.

Seznam literatury a použitých zdrojů

Literatura a interní materiály:

- Böhm, A.: Ekonomika a řízení pojišťoven po vstupu ČR do EU, Aspi Publishing, Praha 2004
- Böhm A., Janatka F.: Pojištění úvěrových rizik v mezinárodním obchodě, Grada Publishing, Praha 2004
- Výroční zpráva pojišťovny EGAP z roku 2003
- Zákon č. 58/1995 Sb. o pojišťování a financování vývozu se státní podporou
- Zákon č. 282/2002 Sb. ze dne 30.května 2002, kterým se mění zákon č. 58/1995 Sb.
- Vyhláška č. 29/2003 Sb. ze dne 23.ledna 2003, kterou se mění vyhláška č. 278/1998 Sb.

Internetové stránky:

- <http://www.egap.cz>
- <http://www.eulerhermes.com/cz/cz>
- <http://www.atradius.com/cz>
- <http://www.cap.cz>
- <http://www.mfcr.cz>
- <http://www.peníze.seznam.cz>
- <http://www.finance.cz>

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Identifikační údaje pojišťovny EGAP

Příloha č.2 – Žádost o uzavření pojistné smlouvy

Příloha č. 3 – Žádost o úvěrové limity

Příloha č. 4 – Oznámení hrozby pojistné události

Příloha č. 5 – Všeobecné pojistné podmínky produktu GA.04

PŘÍLOHA Č. 1

EXPORTNÍ GARANČNÍ A POJIŠŤOVACÍ SPOLEČNOST

Datum založení:	1. června 1992 zapsáno v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 1619
Základní jmění:	1 300 mil. Kč
IČ:	45279314
DIČ:	CZ45279314
Sídlo:	Vodičkova 34/701, 111 21 Praha 1
Poštovní adresa:	EGAP, P. O. Box 6, 111 21 Praha 1
Telefon:	+420 222 841 111
Fax:	+420 222 844 001
Internet:	www.egap.cz
E-mail:	info@egap.cz
Bankovní spojení:	41908111/0100 u Komerční banky Praha 1

Zdroj: Výroční zpráva EGAP z roku 2003

PŘÍLOHA Č.5

PŘÍLOHA Č. 4

PŘÍLOHA Č. 2

**ŽÁDOST O UZAVŘENÍ POJISTNÉ SMLOUVY
PRO POJIŠTĚNÍ RIZIKA NEZAPLACENÍ KRÁTKODOBÝCH
POHLEDÁVEK**

ŽADATEL

Název společnosti:

IČ: **DIČ:**

Adresa:

Statutární zástupce: Funkce:

Kontaktní osoba: **Funkce:**

Telefon: **Fax:** **E-mail adresa:**

Stránky www:

Bankovní spojení:

Číslo účtu:

Předmět prodeje:

Žadatel má nebo měl uzavřenou smlouvu na úvěrové pojištění: ANO / NE

Název pojišťovny: Datum ukončení:

Předpokládaný obrát na budoucích 12 měsících celkem: mil. Kč

z toho k pojištění: mil. Kč

Země k pojištění:

[illegible]

Obrat a ztráty z nezaplacených pohledávek za uplynulé 3 roky (pouze za země k pojištění):

ROK	Obrat (mil. Kč)	Celkové ztráty z pohledávek (mil. Kč)
200.		
200.		
200.		

Počet zaměstnanců:

Dlužníci k pojištění:

souhrnná žádost o úvěrové limity

Vyžádané informace budou použity pouze pro účely stanovení podmínek pojistné smlouvy. Budou považovány za přísně důvěrné. Navrhovatel svým podpisem prohlašuje, že na všechny dotazy odpověděl pravdivě a úplně.

V zastoupení firmy: **Funkce:**

Podpis: **Datum:**

PŘÍLOHA Č. 3**ŽÁDOST O ÚVĚROVÝ LIMIT
k pojistné smlouvě č.****Pojistník**

Název a adresa:		
Kontaktní osoba:	tel.:	fax:
Požadavek na vyřízení: <i>dopisem</i> ☐ <i>faxem</i> ☐ <i>e-mailem</i> ☐		
Typ žádosti: <i>první žádost</i> ☐ <i>žádost o změnu (navýšení, snížení)</i> ☐		

Dlužník

Registrovaný název:		
Registr. č./daňové č.:	/	Právní forma:
Ulice:	č.:	PSČ:
Město:	Země:	
Telefon:	Fax:	

Požadovaná částka úvěrového limitu:

v měně

Doplňující informace (nutno vyplnit všechny požadované údaje nebo proškrtnout):

Očekávaný PRODEJ dlužníkovi na 12 měsíců:

v měně

PRODEJ dlužníkovi za uplynulých 12 měsíců:

v měně

PŘEDMĚT PRODEJE:

POHLEDÁVKY za dlužníkem (ke dni):

v měně

- z toho po splatnosti:

více jak 30 dní

více jak 90 dní

více jak 60 dní

více jak 120 dní

PLATEBNÍ ZKUŠENOST: platí pravidelně ☐; platí opožděně ☐ o dnů; nový dlužník ☐

PLATEBNÍ PODMÍNKA (počet dní) při PRODEJI:

☐ do 30 ☐ do 90 ☐ do 180 ☐ do 360 ☐ jiná, dnů D/P ☐ ☐ L/CDODÁNÍ: a) jednorázová dodávka ☐ + termín b) opakující se dodávky ☐ + harmonogram***Další doplňující informace o dlužníkovi přiložte, prosím, k této žádosti.***

V

dne

podpis zástupce firmy

Vodičková 34
P.O. BOX 6
111 21 Praha 1
tel.: 222 842 500
fax: 222 844 150

Datum doručení:

OZNÁMENÍ HROZBY POJISTNÉ UDÁLOSTI

Číslo pojistné smlouvy:	VPP typu:
Č.j. Rozhodnutí pojistitele o úvěrovém limitu/ Limitní rozhodnutí č.:	Výše limitu v měně: Platnost limitu od – do: Pojištěná platební podmínka:

I. POJIŠTĚNÝ		
Obchodní jméno:		IČO:
Sídlo:		
Telefon:	Fax:	E – mail:
Bankovní spojení (CZK):		
Beneficiet pojištného plnění :		
Bankovní spojení (CZK):		

II. DLUŽNÍK	Soukromoprávní	Veřejnoprávní
Obchodní jméno:		
Sídlo:		Stát:
Telefon:	Fax:	E – mail:
Bankovní spojení:		

[illegible]

IV. Zajištění pohledávek: ano ne

Jaké:

Výhrada vlastnického práva smluvna: ano ne

V. Důvody a okolnosti vedoucí k hrozbě vzniku pojistné události (nutno vyplnit):

VI. K zábraně pojistné události bylo dosud podniknuto (nutno vyplnit):

VII. Poučení

Formulář musí být řádně vyplněn a podepsán osobou oprávněnou jednat jménem společnosti navenek.

- Pojištěný souhlasí, že bude i nadále činit veškerá opatření k zamezení vzniku pojistné události nebo ke snížení jejího rozsahu, a to ve spolupráci s pojistitelem.
- Pojistitel je oprávněn činit veškerá opatření směřující k zábraně pojistné události nebo snížení jejího rozsahu ve spolupráci s pojištěným i samostatně.
- Tento řádně podepsaný a pojistiteli doručенý formulář bude pojistitel považovat v případě vzniku pojistné události za uplatnění nároku na pojistné plnění ze strany pojištěného.
- Dnem doručení řádně podepsaného a vyplněného formuláře pojistiteli začíná plynout pro účely pojištění čekací doba ve smyslu příslušných všeobecných pojistných podmínek.

VIII. Přílohy

- Kopie neuhrazených pohledávek
- Kopie vývozních kontraktů, všeobecných podmínek prodeje, popř. potvrzených objednávek
- Potvrzené dodací listy, přijímací protokoly, celní a dopravní doklady
- Korespondence týkající se nezaplacených pohledávek a jejich vymáhání
- Fotokopie směn
- Povolení k transferu zboží nebo služeb, vývozní licence (pokud jsou vyžadovány)
- Doklady potvrzující vznik nebo hrozbu platební neschopnosti dlužníka nebo okolnosti teritoriálního rizika
- Jiné doklady osvědčující hrozbu nebo vznik pojistné události, popř. opatření směřující k její zábraně.

Počet příloh:

Datum:

Podpis pojištěného

VŠEOBECNÉ POJISTNÉ PODMÍNKY

pro pojištění rizika
nezaplacení pohledávek
za tuzemskými
nebo zahraničními dlužníky

Tyto Všeobecné pojistné podmínky
nabývají účinnosti
dnem 1. ledna 2005

EXPORTNÍ GARANČNÍ A
POJIŠŤOVACÍ SPOLEČNOST, a.s.

- Vodičkova 34/701
P. O. Box 6
111 21 Praha 1
- Tel.: 222 841 111
- Fax: 222 844 001
- www.egap.cz
- IČ: 45279314
- DIČ: CZ45279314
- Zapsáno v obchodním
rejstříku vedeném
Městským soudem v Praze,
oddíl B, vložka 1619

OBSAH

1/ ÚVODNÍ USTANOVENÍ	Článek 1
2/ POJISTNÁ OCHRANA	Článek 2
3/ ŘÍZENÍ RIZIK	Článek 3
4/ POJISTNÉ PLNĚNÍ	Článek 4
5/ PŘEVOD PRÁVA NA VÝPLATU POJISTNÉHO PLNĚNÍ A PŘEVOD POHLEDÁVKY	Článek 5
6/ PLATBY	Článek 6
7/ MĚNA	Článek 7
8/ INFORMAČNÍ POVINNOST	Článek 8
9/ PRÁVO KONTROLY	Článek 9
10/ DODRŽOVÁNÍ SMLUVNÍCH PODMÍNEK	Článek 10
11/ VYMEZENÍ POJMŮ	Článek 11

- Pojmy vytištěné v těchto pojistných podmínkách **tučně** jsou definovány v článku 11 pojistných podmínek a jejich význam je závazný i pro výklad pojistné smlouvy.
- Hodnoty (číselné údaje) výrazů tištěných *kurzívou* jsou uvedeny v pojistné smlouvě.
- V případě odchylné úpravy v pojistné smlouvě má pro určení práv a povinností vždy přednost znění pojistné smlouvy.

Článek 1 — ÚVODNÍ USTANOVENÍ

- 1.1** Pojištění podle těchto Všeobecných pojistných podmínek (dále jen „pojistné podmínky“) se vztahuje na nesporné **pohledávky pojištěného** za tuzemskými nebo zahraničními **dlužníky** vyplývající z dodávek zboží a/nebo poskytování služeb.
- 1.2** Pojistitelem je Exportní garanční a pojišťovací společnost a.s. se sídlem Vodičkova 34/701, Praha 1, 111 21.

Článek 2 — POJISTNÁ OCHRANA

2.1 PŘEDMĚT POJIŠTĚNÍ

Pojištění podle těchto pojistných podmínek se vztahuje na riziko **nezaplacení pohledávek** za tuzemskými nebo zahraničními **dlužníky** vyplývajících z dodávek zboží a/nebo poskytování služeb.

2.2 TRVÁNÍ POJIŠTĚNÍ

2.2.1 Počátek pojištění

Nestanoví-li pojistná smlouva jinak, jsou jednotlivé **pohledávky**, pokud došlo k **dodání** nebo **odeslání** zboží nebo k poskytnutí služeb v pojistném období a pokud byly příslušné faktury zaslány **dlužníkovi** v *maximální době fakturace*, vzniklé:

- z prodeje zboží:**
 - v tuzemsku pojištěny ode dne **dodání** zboží,
 - v zahraničí (vývoz) pojištěny ode dne **odeslání** zboží nebo v případě, že se jedná o zboží, které se již nachází v zahraničí (konsignační sklad, celní sklad nebo zboží vystavené na veletrhu), ode dne **dodání**,
- z poskytnutí služeb**, za které vznikne **pojištěnému** nárok na jejich úhradu, pojištěny ode dne jejich poskytnutí.

2.2.2 Zánik pojištění

Doba platnosti pojistné smlouvy končí a pojištění podle těchto pojistných podmínek zaniká, kromě případů stanovených v obecně závazných právních předpisech, pojistné smlouvě nebo ostatních ustanoveních těchto pojistných podmínek také:

- uplynutím doby, na kterou bylo sjednáno,
- nezaplacením pojistného, a to dnem následujícím po marném uplynutí lhůty stanovené pojistitelem v upomínce k zaplacení pojistného nebo jeho části,
- dohodou smluvních stran,

- výpovědí pojistitele nebo **pojistníka** ke konci pojistné doby. Výpověď musí být písemná a musí být druhé straně doručena alespoň 6 týdnů před koncem pojistné doby; pro účely těchto pojistných podmínek a pojistné smlouvy se nepoužijí příslušná ustanovení zákona o pojistné smlouvě, upravující výpověď pojistné smlouvy,
- odstoupením pojistitele od smlouvy, jestliže **pojistník** zodpověděl při sjednávání pojištění úmyslně nebo z nedbalosti nepravdivě nebo neúplně písemné dotazy pojistitele,
- prohlášením konkurzu na majetek **pojistníka**, pokud se smluvní strany nedohodnou písemně jinak.

Nestanoví-li pojistná smlouva jinak, jsou jednotlivé **pohledávky** pojištěny do:

- úplného zaplacení pojištěných **pohledávek**,
- rozhodnutí pojistitele o pojistném plnění.

2.3 VÝLUKA Z POJIŠTĚNÍ

2.3.1 Z pojištění jsou vyloučeny všechny **pohledávky**:

- vyplývající ze **smluv** uzavřených mezi **pojistníkem** a **spotřebitelem** nebo mezi **pojistníkem** a **propojenými osobami**,
- pokud doba jejich splatnosti překračuje *maximální dobu splatnosti*.

2.3.2 Pojištění se nevztahuje na **pohledávky** vyplývající ze **smlouvy**, které mají být zaplacený:

- před **dodáním** v tuzemsku nebo před **odesláním** u vývozu zboží,
- neodvolatelným akreditivem potvrzeným některou z bank majících povolení působit jako banka v České republice.

2.3.3 Pojistnou událostí nejsou **škody**:

- převyšující **úvěrový limit**,
- pokud **pojištěný** nedodrží podmínky příslušného **úvěrového limitu**,
- vyplývající z **dodání** nebo **odeslání** zboží nebo poskytnutí služeb poté, co pojistitel odmítl žádost o **úvěrový limit** nebo tento zrušil,
- vyplývající z **dodání** nebo **odeslání** zboží nebo poskytnutí služeb:
 - **dlužníkovi** poté, kdy mělo být doručeno **Oznámení hrozby pojistné události**, pokud **pohledávka**, které se hrozba týkala, zůstala neuhrazena nebo
 - pokud bylo **pojistníkov** nebo **pojištěnému** známo, že **dlužník** je **platebně neschopným**,
- zaviněné **pojistníkem**, **pojištěným** nebo osobou jednajícím jejich jménem, a to v důsledku porušení nebo nesplnění povinností vyplývajících z ustanovení nebo podmínek **smlouvy**,
- v případě platby **dokumentárním inkasem**, plynoucí ze ztráty dispozičního práva se zbožím v důsledku porušení právních předpisů nebo obchodních zvyklostí a pravidel **pojistníkem** nebo **pojištěným**,
- vyplývající z **dodání** nebo **odeslání** zboží nebo poskytnutí služeb bez náležitých potřebných oprávnění nebo v důsledku porušení příslušných právních předpisů,
- vyplývající přímo nebo nepřímo:
 - z nukleárního výbuchu nebo zamoření z jakékoli příčiny,
 - v případě války, vyhlášené či nevyhlášené, alespoň mezi dvěma z uvedených zemí: Francie, Čína, Rusko, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, USA.
- z titulu úroků z prodlení, smluvních pokut nebo náhrady škody.

2.3.4. Dále se pojištění nevztahuje na **škody** vzniklé ze **smlouvy** uzavřené s **dlužníkem**, který má sídlo v zemi **pojištěného** a:

- **dlužník** je osobou pověřenou výkonem státní moci nebo veřejné správy nebo územně samosprávnou jednotkou, nebo
- v důsledku rozhodnutí vlády v zemi **pojištěného**, které brání plnění **smlouvy** nebo realizaci plateb za **pohledávku**.

Článek 3 — ŘÍZENÍ RIZIK

3.1 OBECNÁ USTANOVENÍ

Pojištěný je při poskytování úvěru svým **dlužníkům** s ohledem na výši a trvání úvěru povinen postupovat s péčí řádného hospodáře. Za tím účelem je **pojištěný** zejména povinen:

- provádět všechny své obchody se stejnou péčí a obezřetností, jakou věnuje sjednávání nepojištěných obchodů,
- zajistit zachování svých práv proti **dlužníkovi** nebo třetí osobě,
- nést tu část rizika, která nebyla pojistitelem pojištěna, pokud mu pojistitel k jinému pojištění rizika neudělí písemný souhlas.

3.2 DOBA SPLATNOSTI POHLEDÁVKY

3.2.1 Doba splatnosti pohledávky sjednaná mezi **pojištěným** a **dlužníkem** nesmí překročit *maximální dobu splatnosti* uvedenou v pojistné smlouvě.

3.2.2 Pojištěný může prodloužit **dobu splatnosti** pouze s předchozím písemným souhlasem pojistitele v případě:

- že prodloužením **doby splatnosti** bude překročena *lhůta pro oznámení hrozby pojistné události*,
- dlužníka**, na kterého pojistitel zrušil **úvěrový limit**.

3.3 OZNÁMENÍ HROZBY POJISTNÉ UDÁLOSTI

3.3.1 Pojištěný je povinen písemně oznámit pojistiteli:

- na formuláři **Oznámení hrozby pojistné události** všechny **pohledávky**, a doručit jej pojistiteli nejpozději do skončení *lhůty pro oznámení pojistné události*. V případě **dokumentárního inkasa** je **pojištěný** povinen zaslat pojistiteli **Oznámení hrozby pojistné události** do 30 dnů po předložení dokumentů a **dobání** zboží na místo určení,
- bezodkladně přijetí jakéhokoliv i částečného plnění **pohledávky** poté, co bylo pojistiteli doručeno **Oznámení hrozby pojistné události**.

3.3.2. Pokud **pojištěný** doručí pojistiteli **Oznámení hrozby pojistné události** později než ve *lhůtě pro oznámení hrozby pojistné události*, nevznikne **pojištěnému** právo na pojistné plnění.

3.4 V případě vzniku nezaplacení pohledávky nebo platební neschopnosti nebo informací o nepříznivé ekonomické situaci **dlužníka**

je **pojištěný** povinen učinit všechna účelná opatření nutná k odvrácení nebo zmírnění hrozcí **škody**. **Pojištěný** je povinen řádně a včas zabezpečit svá práva, zejména právo na vrácení zboží, dbát práv a nároků svých i pojistitele a zachovat právní vymahatelnost neuhrazené **pohledávky**.

Článek 4 — POJISTNÉ PLNĚNÍ

4.1 PODMÍNKY VÝPLATY POJISTNÉHO PLNĚNÍ

Pojistitel vyplátí pojistné plnění, pokud **pojištěný** splní všechny povinnosti vyplývající z pojistné smlouvy a těchto pojistných podmínek a pokud zašle pojistiteli písemné doklady o neuhrazené **pohledávce** a o případné **platební neschopnosti dlužníka**.

4.2 SPORNÉ POHLEDÁVKY

V případě, že se **pohledávka** stane předmětem **sporu**, nemá **pojištěný** nárok na výplatu pojistného plnění až do rozhodnutí **sporu** ve prospěch **pojištěného** podle rozhodčího nálezů nebo podle pravomocného rozhodnutí soudu vykonatelného v zemi **dlužníka**.

4.3 VÝŠE POJISTNÉHO PLNĚNÍ

Výše pojistného plnění odpovídá výši **škody** nebo výši **úvěrového limitu**, pokud jej **škoda** převyšuje, od které je odečtena spoluúčast. Pojistitel neposkytne pojistné plnění, pokud výše **škody** nepřesáhne minimální výši pojištěné **pohledávky** stanovenou v pojistné smlouvě.

4.4 HRANICE POJISTNÉHO PLNĚNÍ

- Horní hranici pojistného plnění pro pojistnou událost na jednoho **dlužníka** je **úvěrový limit**.
- Pojistná smlouva může stanovit hranici pojistného plnění za 12 měsíců počínaje prvním dnem pojistné doby jako limit pojistného plnění, který představuje maximální hodnotu vyplacených pojistných plnění za 12 měsíců a který se vypočítá jako násobek pojistného zaplaceného **pojistikem** za 12 měsíců.

4.5 PÉČE O POHLEDÁVKU

Po uznání nároků na pojistné plnění má **pojištěný** povinnost bez ohledu na výplatu pojistného plnění zajišťovat s odbornou péčí dobytost a právní vymahatelnost **pohledávky**, zejména účastnit se řádně soudních či jiných řízení, která byla nebo budou zahájena za účelem vymožení **pohledávky**, činit veškeré úkony, které mu jako věřiteli přísluší učinit, a bez zbytečného odkladu informovat pojistitele o všech skutečnostech týkajících se řízení **pohledávek** či **dlužníka**. Při této činnosti je **pojištěný** povinen řídit se pokyny pojistitele.

4.6 ÚHRADA VYNALOŽENÝCH NÁKLADŮ

Pojistitel uhradí na základě žádosti **pojištěného** účelně vynaložené a pojistitelem odsouhlasené náklady na vymáhání **pohledávky** nepřekračující **úvěrový limit**, a to nejvýše v rozsahu pojistného krytí. Na nákladech spojených s prokazováním oprávněnosti **pohledávky** dle článku 4.2 a 4.9 se pojistitel nepodílí.

4.7 PŘEVOD VÝNOSŮ

Pokud po výplatě pojistného plnění zůstane **pohledávka** ve vlastnictví **pojištěného**, veškeré **výnosy** získané po výplatě pojistného plnění budou rozděleny mezi pojistitele a **pojištěného**, a to v poměru odpovídajícímu pojistnému krytí pojistitele a spoluúčasti. Pojistiteli náleží poměrná část **výnosů** až do výše vyplaceného pojistného plnění a nákladů na vymáhání **pohledávky**, případně dalších nákladů účelně vynaložených pojistitelem v souvislosti s pojistnou událostí a výplatou pojistného plnění. **Pojištěný** je povinen informovat pojistitele o výši veškerých **výnosů** a pokud byly získány po výplatě pojistného plnění, nejpozději do 10 dnů od jejich získání převést na účet pojistitele jejich poměrnou část v souladu s tímto odstavcem. **Výnosy** budou započítány na úhradu nejdříve splatných **pohledávek**.

4.8 POSTOUPENÍ POHLEDÁVKY

V případě rozhodnutí pojistitele vymáhat **pohledávku**, za níž bylo poskytnuto pojistné plnění, prostřednictvím třetí osoby, či tuto na sebe postoupit, se **pojištěný** zavazuje na výzvu pojistitele učinit bez zbytečného odkladu veškeré úkony, k nimž bude pojistitelem vyzván. **Pojištěný** se zavazuje zejména vystavit pojistiteli či třetí osobě plnou moc k vymáhání a inkasu **pohledávky** nebo bezplatně postoupit **pohledávku** pojistiteli či třetí osobě. Ode dne účinnosti smlouvy o postoupení **pohledávky** uzavřené mezi pojistitelem a **pojištěným** není nadále pojistitel oprávněn vyžadovat plnění povinností **pojištěného**, uvedených v čl. 4.5.

4.9 VRÁCENÍ POJISTNÉHO PLNĚNÍ

Pojištěný je povinen vrátit pojistiteli vyplacené pojistné plnění, pokud pojistitel po výplatě pojistného plnění zjistí, že nebyly podle pojistné smlouvy a těchto pojistných podmínek splněny předpoklady pro jeho výplatu nebo že v případě **platební neschopnosti dlužníka** byla **pohledávka** popřena v konkurzním, vyrovnacím nebo obdobném řízení a nebyla dodatečně uznána správcem konkurzní podstaty (vyrovnacím správcem) nebo pravomocným rozhodnutím soudu. Pojistitel je dále oprávněn požadovat navrácení části již vyplaceného pojistného plnění v případě, že **pojištěný** poruší povinnosti stanovené pojistnou smlouvou, a to ve výši přiměřeně odpovídající závažnosti porušení nebo znehodnocení **pohledávky** či její dobytosti.

Článek 5 — PŘEVOD PRÁVA NA VÝPLATU POJISTNÉHO PLNĚNÍ A PŘEVOD POHLEDÁVKY

Pojištěný je oprávněn postoupit s předchozím písemným souhlasem pojistitele právo na výplatu pojistného plnění třetí osobě.

Pojištěný je oprávněn s předchozím písemným souhlasem pojistitele převést pojištěné **pohledávky** na finanční instituci.

Pojistná smlouva může upravit další vztahy mezi pojistitelem a **pojištěným** v případech, kdy **pohledávka** byla po svém vzniku **pojištěným** postoupena nebo **pojištěný** získal **pohledávku** postoupením.

Článek 6 — PLATBY

Pojistník je povinen uhradit všechny závazky vyplývající z pojistné smlouvy a těchto pojistných podmínek k datu jejich splatnosti.

Úhrada pojistného nezavazuje pojistitele k výplatě pojistného plnění. Výplata pojistného plnění se řídí ustanoveními pojistné smlouvy a těchto pojistných podmínek.

Článek 7 — MĚNA

Pokud jsou **pohledávky** splatné v jiné než pojistnou smlouvou určené **měně**, budou pro výpočet **škody** přijaté částky přepočítány do **měny** určené pojistnou smlouvou směnným kurzem platným v poslední pracovní den v měsíci, ve kterém **pojištěnému** vznikla **pohledávka** nebo na něj byla postoupena **pohledávka**. Tímto kurzem budou přepočítány i jakékoliv přijaté částky na úhradu **pohledávek**.

Článek 8 — INFORMAČNÍ POVINNOST

Pojistník a pojištěný jsou povinni po celou dobu platnosti smlouvy oznámit pojistiteli do 10 dnů všechny podstatné změny v údajích, které uvedli v žádosti o uzavření pojistné smlouvy, zejména změny v předmětu podnikání a právní formy.

Článek 9 — PRÁVO KONTROLY

Pojistník a pojištěný jsou povinni umožnit pojistiteli výkon práva kontroly, zejména jsou povinni poskytnout pojistiteli veškeré dokumenty a/nebo ověřené kopie **smluv**, včetně jejich změn a dodatků a související dokumentace a pojistitel je oprávněn ověřit si úplnost, přesnost a pravdivost uváděných údajů a informací.

Článek 10 – DODRŽOVÁNÍ SMLUVNÍCH PODMÍNEK

10.1 Pojistník je povinen uhradit pojistné a *monitorovací a vstupní poplatky* ke dni splatnosti stanovenému pojistitelem. Za datum úhrady se považuje den, kdy je příslušná částka připsána na účet pojistitele. **Pojistník** je povinen uhradit pojistiteli smluvní pokutu ve výši 0,1 % z dlužné částky za každý den prodlení.

10.2 V případě, že je **pojistník** v prodlení s úhradou pojistného nebo *monitorovacích a vstupních poplatků*, nebudou další **pohledávky** k pojištění přijímány až do doby úplného zaplacení všech pohledávek pojistitele včetně smluvních pokut a příslušenství nebo do zániku pojištění. *Monitorovací poplatky* je **pojistník** povinen platit i v době přerušení pojištění, a to až do ukončení **úvěrového limitu**. Zaplacením dlužného pojistného a poplatků souvisejících s pojištěním se pojištění obnovuje od měsíce, ve kterém **pojistník** dlužné částky uhradil.

10.3 Nebylo-li pojistné nebo *vstupní a monitorovací poplatky* zaplacený ani ve lhůtě, stanovené **pojistníkovi** v upomínce, pojištění zaniká dnem následujícím po marném uplynutí lhůty stanovené v upomínce.

10.4 V případě vzniku pojistné události, týkající se **pohledávek** přihlášených k pojištění za období, za které **pojistník** neuhradil nebo uhradil po splatnosti pojistné nebo *monitorovací poplatky*, je pojistitel oprávněn snížit pojistné plnění až do výše 100 %.

10.5 Pojistitel má právo snížit pojistné plnění, pokud **pojistník** nebo **pojištěný** poskytl pojistiteli nepravdivé nebo neúplné informace zejména při sjednávání a změnách pojistné smlouvy a bylo-li v důsledku toho stanoveno nižší pojistné.

10.6 Pojistitel má dále právo snížit pojistné plnění při porušení povinností stanovených zákonem, pojistnou smlouvou nebo pojistnými podmínkami, pokud mělo toto porušení podstatný vliv na vznik **pojistné události**, její průběh nebo na zvětšení rozsahu jejích následků anebo na zjištění nebo určení výše pojistného plnění, a z těchto důvodů pojistnou smlouvou vypovědět. Bylo-li již **pojištěnému** vyplaceno pojistné plnění, je povinen ho vrátit pojistiteli.

Článek 11 — VYMEZENÍ POJMŮ

DLUŽNÍK – fyzická nebo právnická osoba, která uzavřela s **pojištěným smlouvu** a vůči níž má **pojištěný** oprávněné a nesporné **pohledávky**, kryté tímto pojištěním.

DOBA SPLATNOSTI – doba, v jejímž průběhu je **dlužník** povinen uhradit své závazky z pojištěných **pohledávek pojištěnému** podle **smlouvy** a jejímž marným uplynutím se **dlužník** dostává do prodlení.

DODÁNÍ – okamžik, ve kterém bylo v souladu se **smlouvou dlužníkovi** nebo jím pověřené osobě umožněno nakládat se zbožím v místě a způsobem určeným ve **smlouvě**. V případě **dokumentárního inkasa** je touto skutečností okamžik, kdy zboží a doklady o vlastnictví zboží jsou dodány na místo určení.

DOKUMENTÁRNÍ INKASO – platební instrument zajišťující **pojištěnému** právo nakládat se zbožím až do okamžiku úplného zaplacení osobě, která je odpovědná za předání dokumentů osvědčujících vlastnictví zboží **dlužníkovi**.

NEZAPLACENÍ – nezaplacení **pohledávky dlužníkem** v **době splatnosti** a podle podmínek uvedených ve **smlouvě**.

ODESLÁNÍ – okamžik, ve kterém bylo předáno zboží třetí osobě (obvykle přepravci) k přepravě na místo určení sjednané ve **smlouvě**.

OPRÁVNĚNÁ OSOBA – osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění.

OZNÁMENÍ HROZBY POJISTNÉ UDÁLOSTI – písemné oznámení **pojištěného** na předepsaném formuláři pojistitele o **nezaplacení pohledávky** nebo o **platební neschopnosti** nebo informací o nepříznivé ekonomické situaci **dlužníka**, doručené pojistiteli nejpozději ve *lhůtě pro oznámení pojistné události*.

PLATEBNÍ NESCHOPNOST – pro účely pojistné smlouvy a pojistných podmínek se tímto rozumí:

- a) prohlášení konkurzu na majetek **dlužníka**, pokud byly **pohledávky pojištěného** přihlášeny do konkurzního řízení a uznány správcem konkurzní podstaty nebo pravomocným rozhodnutím soudu,
- b) zamítnutí návrhu na prohlášení konkurzu pro nedostatek majetku,
- c) soudní usnesení o povolení vyrovnání mezi **dlužníkem** a jeho věřiteli, pokud **pohledávky pojištěného** byly do tohoto vyrovnání zahrnuty; ve vyrovnacím řízení se za **škodu**, která je pojištěná, považuje rozdíl mezi původní výší **pohledávky** a výší **dlužníkem** navrhovaného uspokojení věřitelů v rámci vyrovnání, pokud toto vyrovnání bylo potvrzeno pravomocným soudním usnesením,
- d) jiné skutečnosti, kterým právní řád přiznává právní důsledky stejného nebo srovnatelného významu, jak je uvedeno pod písmeny a) až c).

Pojem **platebně neschopný** platí obdobně.

POHLEDÁVKA – peněžitý nárok **pojištěného** na úhradu zboží nebo služeb vyplývajících ze **smlouvy**.

POJISTNÁ UDÁLOST – **nezaplacení pohledávky** v **době splatnosti** a ani v průběhu *čekací doby (karenční doby)* běžící ode dne doručení **oznámení hrozby pojistné události** pojistiteli.

POJISTNÍK – osoba, která s pojistitelem uzavřela pojistnou smlouvu.

POJIŠTĚNÝ – osoba, na jejíž majetek se pojištění vztahuje.

PROCENTNÍ VÝŠE POJISTNÉHO KRYTÍ – v pojistné smlouvě stanovená procentní výše pojistného plnění, které bude **pojištěnému** vyplaceno ze **škody** vzniklé z pojistitelem uznané **pojistné události**.

PROPOJENÉ OSOBY – osoba ovládaná a ovládající nebo osoby ovládané stejnou ovládající osobou.

SMLOUVA – každá právně závazná smlouva mezi **pojištěným** a **dlužníkem**, jejímž předmětem je koupě zboží a/nebo poskytnutí služeb za úplatu, s výjimkou koupě na zkoušku a závazků na základě komisionářských smluv.

SPOR – **nezaplacení pohledávky dlužníkem** v důsledku popření její výše nebo oprávněnosti nebo **nezaplacení** pro nesouhlas s vyrovnaním závazků **pojištěného** vůči **dlužníkovi** nebo pro nesouhlas s právy **pojištěného**.

SPOTŘEBITEL – osoba, která při uzavírání a plnění **smlouvy** nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.

ŠKODA – ztráta **pojištěného** v důsledku **nezaplacení** jeho **pohledávky**, odpovídající rozdílu mezi debetními a kreditními položkami.

Debetní položky zahrnují:

- celkovou výši **pohledávek** vyplývajících ze **smlouvy**,

- daň z přidané hodnoty, pokud si **pojištěný** – plátce DPH nemohl uplatnit nárok na odpočet daně a je součástí pojištěné **pohledávky**,
- úroky do data splatnosti, kromě úroků z prodlení nebo úroků po datu splatnosti,
- náklady balení, dopravného, pojistného, daní a poplatků, k jejichž úhradě je zavázán **dlužník**, kromě smluvních pokut nebo nároků na náhradu **škody** a ušlého zisku.

Kreditní položky zahrnují:

- součet všech **výnosů** získaných **pojištěným** nebo pojistitelem na úhradu předmětných **pohledávek**,
- celkovou výši nákladů, které **pojištěný** nemusel v důsledku vzniklé ztráty zaplatit.

ÚVĚROVÝ LIMIT – pojistitelem stanovené nejvyšší saldo **pohledávek**, kterým poskytuje pojistitel pojistnou ochranu **pojištěného** proti každému jednotlivému **dlužníkovi**.

VÝNOSY – plnění získaná **pojistníkem** nebo **pojištěným** nebo pojistitelem před nebo po výplatě pojistného plnění od **dlužníka** nebo třetí osoby jako úhrada **pohledávky** včetně:

- úroků a úroků z prodlení,
- realizovaného **zajištění**,
- vystavených dobropisů,
- hodnot vyplývajících ze zápočtu **pohledávek** nebo vyrovnání,
- výnosů ze zboží, které bylo, či mohlo být vzato zpět či zadrženo. V tomto případě se za výnos považuje hodnota, která je vyšší – a to buď **pojištěným** skutečně získaná hodnota nebo 50 % z hodnoty faktury, pokud není v pojistné smlouvě uvedena jiná procentní sazba.

ZAJIŠTĚNÍ – jakýkoli způsob zabezpečující úhradu **pohledávky** (např. zástavní právo, ručení, záruka, výhrada vlastnického práva apod.).